

GODIŠNJA JAVNA OBJAVA VOLKSBANK d.d.

31.12.2010.

Sadržaj

1	UVOD	3
2	OPĆE ODREDBE SUSTAVA UPRAVLJANJA RIZICIMA	3
2.1	STRATEGIJA UPRAVLJANJA RIZICIMA	4
2.2	POLITIKE I OSTALI INTERNI AKTI ZA UPRAVLJANJE RIZIMA	6
2.3	RAZINE ODGOVORNOSTI U SUSTAVU UPRAVLJANJA RIZICIMA	8
3	OBUHVAT PRIMJENE BONITETNIH ZAHTJEVA.....	9
4	KREDITNI RIZIK.....	10
4.1	POJAM KREDITNOG RIZIKA	10
4.2	UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM	10
4.3	ORGANIZACIJSKI USTROJ.....	11
4.4	STRATEŠKI FOKUS	12
4.5	PRAĆENJE KREDITNIH RIZIKA.....	13
4.6	MJERENJE I PROCJENA KREDITNIH RIZIKA	20
4.6.1	METODE MJERENJA I PROCJENE	20
4.6.2	KVANTITATIVNE INFORMACIJE O PROCJENI KREDITNIH RIZIKA.....	23
4.7	TEHNIKE SMANJENJA KREDITNOG RIZIKA	27
4.8	STANDARDIZIRANI PRISTUP MJERENJU KREDITNOG RIZIKA.....	29
5	RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE	32
6	TRŽIŠNI RIZICI, RIZIK PROMJENE KAMATNE STOPE I RIZIK LIKVIDNOSTI	34
6.1	TRŽIŠNI RIZICI	34
6.1.1	ODBOR ZA UPRAVLJANJE AKTIVOM I PASIVOM (ALCO ODBOR)	36
6.1.2	VALUTNI RIZIK	36
6.1.3	POZICIJSKI RIZICI.....	38
6.2	RIZIK LIKVIDNOSTI	39
6.2.1	POJAM RIZIKA LIKVIDNOSTI	39
6.2.2	PROCES UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI	39
6.2.3	ORGANIZACIJA UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI u IZVANDREDNIM SITUACIJAMA.....	40
6.2.4	LIMITI.....	41
6.2.5	PROCES PRAĆENJA I IZVJEŠTAVANJA	41
6.3	KAMATNI RIZIK	42
6.3.1	POJAM KAMATNOG RIZIKA.....	42
6.3.2	UPRAVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM	43
6.3.3	MJERENJE I ANALIZA KAMATNOG RIZIKA.....	43
6.3.4	LIMITI.....	44
6.3.5	KVANTITATIVNE INFORMACIJE VEZANE UZ KAMATNI RIZIK U KNJIZI BANKE	44
7	OPERATIVNI RIZICI.....	45
8	UPRAVLJANJE VLASNIČKIM ULAGANJIMA U KNJIZI BANKE.....	47
9	OSTALI RIZICI	47
10	JAMSTVENI KAPITAL I KAPITALNI ZAHTJEVI	48
10.1	JAMSTVENI KAPITAL.....	48
10.2	KAPITALNI ZAHTJEVI	49
10.3	ADEKVATNOST JAMSTVENOG KAPITALA.....	51
11	SAŽETAK POSTUPKA PROCJENJIVANJA ADEKVATNOSTI INTERNOG KAPITALA	52

1 UVOD

Temeljem zahtjeva Zakona o kreditnim institucijama i HNB-ove Odluke o javnoj objavi bonitetnih zahtjeva kreditnih institucija, Volksbank d.d. godišnje javno objavljuje kvantitativne i kvalitativne informacije.

Navedene informacije sadržane su u ovom dokumentu, a dokument se objavljuje na službenim stranicama Volksbank d.d.

U poglavlju 2. definiraju se opće postavke strateškog upravljanja rizicima temeljem strategije upravljanja rizika, pregled politika i ostalih internih akata iz područja upravljanja rizicima te opće postavke testiranja otpornosti na stres koje se provode za različite vrste rizika u Banci.

U poglavljima koji slijede, od 5. do 8., navode se pravila za upravljanja kreditnim, tržišnim i operativnim rizicima temeljem internih akata u Banci te kvantitativne informacije, sukladno zahtjevima HNB-ove Odluke o javnoj objavi bonitetnih zahtjeva kreditnih institucija za pojedine vrste rizika.

Kvalitativne i kvantitativne informacije vezane uz:

- obuhvat primjene bonitetnih zahtjeva dane su u poglavlju 3.
- upravljanje vlasničkim ulaganjima u knjizi banke nalaze se u poglavlju 8.
- adekvatnost jamstvenog kapitala i jamstveni kapital nalaze se u poglavlju 10.

Postupak procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala opisan je u poglavlju 11.

2 OPĆE ODREDBE SUSTAVA UPRAVLJANJA RIZICIMA

Sustav upravljanja rizicima jest sveobuhvat organizacijske strukture, pravila, procesa, aktivnosti i resursa za utvrđivanje, mjerenje odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima odnosno upravljanju rizikom u cjelini te podrazumijeva uspostavu odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture rizika.

Za ukupan pregled i nadzor nad rizicima, prije svega s aspekta sve tješnje povezanosti između kreditnih, tržišnih i operativnih rizika, odgovorna je cjelokupna Uprava Banke, a posebice član Uprave zadužen za upravljanje rizicima.

Strukturna i procesna organizacija Banke je takva da osigurava izbjegavanje sukoba interesa i sukoba u nadležnostima. Interna organizacija osigurava jasno funkcionalno razdvajanje između jedinica povezanih s preuzimanjem rizika i kontrolinga rizika. Jednoznačnim razdvajanjem odgovornosti izbjegavaju se sukobi interesa.

Banka osigurava odgovarajući broj radnika sa stručnim znanjima i iskustvom, ovisno o vrsti, opsegu i složenosti poslovanja, te određuje ključne radnike uključene u sustav upravljanja rizicima kao i zamjene za njih.

Razumijevanje temeljnih načela upravljanja rizicima na razini cjelokupne grupacije predstavlja osnovicu za jedinstvenu svijest o rizicima i jedinstvene kulture rizika unutar Grupacije, te Banke same. Uprava i svi djelatnici Banke dužni su pridržavati se temeljnih načela u upravljanju rizicima koja su definirana u Politici upravljanja rizicima Banke te pripadajućim aktima i sve svoje odluke temeljiti na njima. Svi djelatnici Banke moraju biti pravodobno informirani o ovim aktima.

Banka redovito nadzire i provjerava sustav upravljanja rizicima. Unutarnja revizija najmanje jednom na godinu ocjenjuje primjerenost i djelotvornost sustava upravljanja rizicima.

2.1 STRATEGIJA UPRAVLJANJA RIZICIMA

Bančin profil rizičnosti usklađen je sa Strategijom upravljanja rizicima (Strategija). Profil rizičnosti jest kvalitativna i kvantitativna mjera odnosno procjena svih rizika kojima kreditna institucija je ili kojima bi mogla biti izložena u svojem poslovanju.

Strategija osigurava zadovoljavanje osnovnog zahtjeva supervizora da Banka svojim rizicima upravlja s pogledom u budućnost, a ne samo ad hoc. Donosi ju Uprava Banke uz suglasnost NO.

Strategija upravljanja rizicima kao osnovni rezultat daje definiciju bančine sklonosti preuzimanju rizika kao razinu rizika kojeg Banka smatra prihvatljivim preuzeti u ostvarenju svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem okruženju. Ona također obuhvaća i definiranje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja razine rizika koju Banka smatra prihvatljivom.

Sklonost riziku ili sklonost preuzimanju rizika jest iznos odnosno najviša razina rizika kojeg kreditna institucija smatra prihvatljivim preuzeti u ostvarenju svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju. Sklonost preuzimanju rizika obuhvaća određivanje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja razine rizika koji kreditna institucija smatra prihvatljivim

Osnovna načela strateškog upravljanja rizika su:

1. Osnovni pristup grupacije, a time i Banke, po pitanju odnosa prema rizicima u poslovanju je konzervativan, što znači da bi načelno svaka transakcija, u okviru koje grupacija svjesno ulazi u određeni rizik, trebala generirati odgovarajuću tzv. *contribution margin* na razini cjelokupnog poslovnog odnosa s klijentom. Navedeno posebno vrijedi za segment kreditiranja: mora postojati odgovarajuća sukladnost između rizika Banke i rizika korisnika kredita, što znači da posao mora biti strukturiran na način da eventualni kreditni rizik u svom većem dijelu ne snosi samo Banka.
2. Strateško upravljanje rizicima predstavlja značajnu sastavnicu poslovnih procesa i temelji se – gdje je to ekonomski opravdano – na naprednim metodama za mjerenje, nadziranje i upravljanje rizicima (VaR itd.). Strateško upravljanje rizicima je dio procesa donošenja strateških poslovnih odluka te srednjoročnih i dugoročnih poslovnih planova Banke, čime u procesu planiranja povezuje vertikalno VBI i pojedine banke unutar grupacije. Pored navedenog je u Banci uveden *Odbor za upravljanje rizicima* koji se sastaje kvartalno i koji se bavi raznim temama upravljanja rizicima Banke kao što su kretanje pojedinih vrsta rizika i raspodjela internog kapitala (vidi i grafikon dolje), drugim temama koje proizlaze iz Stupa II regulative Basela II koje nisu pokrivene unutar dnevnih aktivnosti, pitanjima prilagodbe strategije za upravljanje rizicima potrebama poslovanja Banke u cjelini i drugo. Navedeni

odbor se ne bavi odlukama vezanim uz odobravanje pojedinih plasmana ili jednokratnim poslovnim odlukama. Poslovníkom o radu odbora za upravljanje rizicima definirani su članovi, odgovornosti, procedure te način odlučivanja.

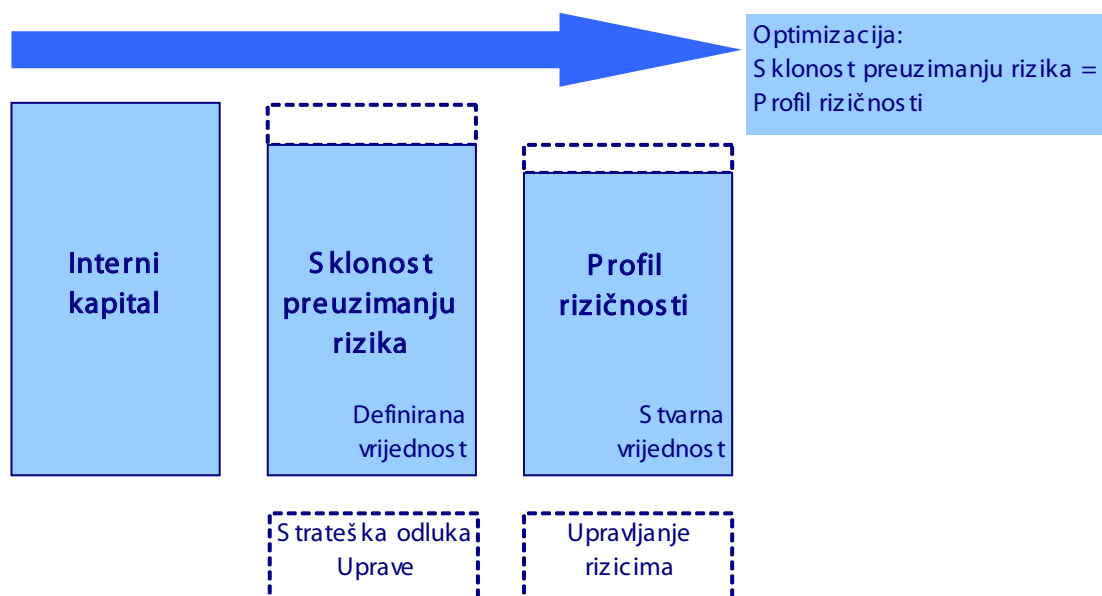
3. Svi rizici koji se mogu mjeriti (kvantificirati) limitiraju se limitima koji se propisuju na razini grupacije (uz zakonske limite), pri čemu nadzor nad tim limitima mora biti neprestano zajamčen. Odobrenje iznosa limita i nadzor nad istima moraju biti transparentni i počivati na jedinstvenim temeljnim načelima. Posebice za slučajeve prekoračenja limita propisan je i proces eskalacije. Za identificirane, ali još nedostatan mjerljive rizike postoji zaštita u vidu kapitalne pričuve (eng. *capital buffer*).

Sklonost preuzimanju rizika i korelacija s profilom rizičnosti promatra se s dva aspekta:

- sposobnosti podnošenja rizika s obzirom na ukupni iznos kapitala kojim Banka raspolaže
- povezanosti poslovne strategije i profila rizičnosti Banke.

Sklonost preuzimanju rizika (risk appetite) se utvrđuje ovisno o rezultatima izračuna internog kapitala. Pokriće u kapitalu koji stoji na raspolaganju Banci određuje OJ Financije i taj kapital će se u budućnosti alocirati na pojedine vrste rizika u formi limita za svaki tip rizika.

Izračun internog kapitala za Banku se vrši na temelju perspektive likvidacije: ukupni rizici moraju biti pokriveni ukupnim iznosom internog kapitala koji stoji na raspolaganju u slučaju likvidacije Banke (temeljni kapital, dopunski kapital, podređeni kapital, pričuve, dobit za poslovnu godinu itd.).

Temelj za određivanje iznosa sklonosti riziku su pored postojećih rizika i raspoloživog iznosa pokrića u kapitalu, planirani rast Banke i strateška orijentacija pojedinih kontrolnih portfelja.

Kvantitativno utvrđivanje sklonosti riziku je dokumentirano i kvalitativnim ocjenama.

Kapacitet za podnošenje rizika Banke je adekvatan samo onda kada postoji kvalitetno upravljanje rizicima. Pored uobičajenih mjera za upravljanje rizicima (hedging, sindicirani krediti itd.) od velikog je značaja i limitiranje rizika. Limiti ograničavaju iznos preuzetih rizika i osiguravaju održivu kapitalnu osnovicu.

Posredstvom limita pojedinim kontrolnim portfeljima su dani jednoznačni okviri i granice unutar kojih mogu poslovati. Struktura limita mora brojčano odražavati strukturu poslovanja.

Profil rizičnosti odražava stvarnu kvalitativnu i kvantitativnu mjeru, odnosno procjenu rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena. U Banci se nastoji postići optimizacija u gore opisanom procesu na način da se teži izjednačavanju sklonosti preuzimanja rizika i profila rizičnosti.

Povezanost poslovne strategije i profila rizičnosti Banke

Osnovna metodologija određivanja prihvatljivosti rizika je *risk-benefit* analiza, čime se proces mjerenja rizika veže na izračun profitabilnosti kao način upravljanja rizicima i povratom na rizik. Rezultat navedenog je da će Banka biti u stanju analizirati da li preuzeti rizici u poslovanju imaju odgovarajuću protutežu s aspekta ostvarenih prihoda.

Upravljanje rizicima u čitavoj grupi se vrši na temelju različitih kontrolnih portfelja, te s aspekta rizičnosti na razini cjelokupne Banke. Kontrolni portfelji obuhvaćaju: retail, corporate (uključujući i projektno financiranje i SME), te riznicu. Drugi portfelji relevantni za upravljanje rizicima mogu, primjerice, biti specificirani za određeni produkt (npr. portfelj stambeni krediti u segmentu retaila). Drugi važni aspekti upravljanja rizicima uključuju kamatne i valutne rizike.

Planirane stope rasta za svaki kontrolni portfelj, te horizont planiranja zajednički utvrđuju lokalna Uprava i Uprava grupacije VBI AG, a kako bi se osigurala efikasna distribucija kapitala. Konačni je cilj uvođenje risk-return sustava upravljanja za svaki kontrolni portfelj pojedinačno, kao i za cjelokupnu grupaciju baziran između ostalog na pokazatelju *Return-on-Capital (ROC)*.

2.2 POLITIKE I OSTALI INTERNI AKTI ZA UPRAVLJANJE RIZIMA

U skladu s utvrđenim značajnijim skupinama rizika kojima je Banka izložena ili će biti izložena, donose se u Politike i ostali akti koji detaljnije uređuju upravljanja rizicima.

U Banci su donesene slijedeće politike za upravljanje:

- svim rizicima:
 - Politika upravljanja rizicima
 - Strategija upravljanja rizicima
- kreditnim rizikom:
 - Politika upravljanja kreditnim rizikom
 - Politika klasifikacije plasmana i izvanbilančnih obveza

- Politika o kvaliteti instrumenata osiguranja plasmana i izvanbilančnih obveza Banke:
- Politika upravljanja valutno induciranim kreditnim rizikom
- operativnim rizikom:
 - Politika upravljanja operativnim rizikom
 - Politika i standardi sigurnosti
 - Pravilnik o eksternalizaciji
 - Akt o funkciji usklađenosti
 - Pravilnik o postupku provedbe Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma
- tržišnim rizicima:
 - Politika upravljanja tržišnim rizicima
 - Politika upravljanja kamatnim rizikom
 - Politika upravljanja valutnim rizikom
 - Politika raspoređivanja stavaka u knjigu trgovanja
- rizikom likvidnosti:
 - Politika o upravljanju rizikom likvidnosti

te drugi interni akti za upravljanje navedenim rizicima na koje se navedene politike referiraju, kao što su pisane metodologije, pravilnici i upute.

Navedene politike i ostali interni akti definiraju:

- jasne linije ovlasti i odgovornosti za upravljanje rizicima unutar kreditne institucije
- metodologiju utvrđivanja i mjerenja odnosno procjenjivanja rizika kojem je Banka izložena ili bi mogla biti izložena,
- kriterije za odlučivanje i način, odnosno postupke za ovladavanje i praćenje rizika uključujući uspostavu odgovarajućih limita uzimajući u obzir postojeći i željeni profil rizičnosti te sklonost preuzimanju rizika, te dokumentiraju razloge za prihvaćanje, smanjenje ,izbjegavanje ili prijenos rizika
- procedure i mjere ako dođe do odstupanja od primjene usvojenih politika i postupaka
- sustav praćenja i izvještavanja o rizicima tako da su svim relevantnim razinama upravljanja u kreditnoj instituciji omogućene pravodobne, točne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka odnosno sigurno i stabilno poslovanje kreditne institucije, a koje uključuju informacije o:
 - izloženosti rizicima,
 - profilu rizičnosti i njegovim promjenama,
 - podatke o značajnim internim gubicima,
 - informacije o mjerama i aktivnostima koje se namjeravaju poduzeti ili jesu poduzete radi ovladavanja rizikom,
 - informacije o iznimkama od postupanja u skladu s internim aktima, uključujući i iznimke od utvrđene sklonosti preuzimanju rizika te informacije o pozitivnim i negativnim promjenama u pokazateljima poslovanja koje ukazuju ili mogu ukazivati na promjenu izloženosti riziku.

Iz područja upravljanja operativnim rizikom i rizikom likvidnosti propisane su procedure i mjere ako dođe do kriznih situacija jer upravo kod ovih rizika Banka može biti najviše ugrožena kod eventualnih nastupa kriznih situacija.

Politike koje uređuju upravljanje gore navedenim rizicima ažuriraju se najmanje jednom na godinu kao i pri svakoj značajnoj promjeni izloženosti rizicima te se osigurava njihova primjena na razini cijele Banke. Dostupne su svim radnicima Banke.

Pregled zahtjeva definiranih gore navedenim politikama i ostalim internim aktima u Banci navodi se u nastavku za svaku od osnovnih vrsta rizika.

2.3 RAZINE ODGOVORNOSTI U SUSTAVU UPRAVLJANJA RIZICIMA

Uprava odgovara prije svega za:

- prihvaćanje i provedbu strategije upravljanja rizicima;
- upravljanje Bankom sukladno predmetnoj strategiji
- optimizaciju operativnih procesa u banci s obzirom na rizik sustava i strukturnih rizika koji proizlaze iz procesa i/ili interne organizacije u banci
- analizu lokalnog tržišta s aspekta pojave novih ili modifikacije postojećih ekonomskih, političkih ili drugih rizika koji mogu imati efekt na upravljanje rizicima u banci općenito; u slučaju da se identificiraju takvi rizici, potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere za kontrolu i o tome izvijestiti Upravu
- poštivanje svih lokalnih pravnih i supervizorskih propisa
- odluke-mišljenja kod otvorenih pravnih pitanja (za koje još ne postoji (jasna) zakonska regulativa ili sudska praksa); kod relevantnijih pitanja potrebno je u proces donošenja odluke ili mišljenja uključiti i člana Uprave VBI-a zaduženog za pravna pitanja
- reputaciju Banke na lokalnom bankarskom tržištu. U slučaju da se pojave izraženi reputacijski rizici, koji bi lokalnu Banku ili grupaciju izložili negativnom medijskom pritisku u lokalnim medijima, potrebno je bez odlaganja o tome izvijestiti Upravu.

Član Uprave zadužen za upravljanje rizicima odgovara posebice za:

- nadziranje tržišta i internih procesa s aspekta potrebne prilagodbe politike upravljanja rizicima ili internih procesa
- koordinaciju operativne provedbe svih zadataka i procesa koji proizlaze iz internih akata iz područja upravljanja rizicima (i svaki drugi član Uprave za svoje poslovne segmente)
- kontrola i nadzor nad portfeljima s aspekta eventualnih negativnih trendova;
- neovisnost od jedinica prodaje i odgovarajuće strukturiranje internih procesa za donošenje odluka o rizicima
- tehničku i kadrovsku opremljenost unutar segmenta za koji je odgovoran; adekvatnu izobrazbu i usavršavanje radnike koji obavljaju poslove iz područja upravljanja rizicima.

Odbor za upravljanje rizicima

- odgovoran za donošenje odluka iz područja strateškog i strukturnog upravljanja rizicima te kreiranje i dokumentiranje zajedničkog stava o načinu upravljanja pojedinim rizicima. Detaljan opis odgovornosti definiran je u Poslovniku o radu odbora za upravljanje rizicima.

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar organizacijske jedinice **Kontroling rizika**, koja je neovisna o svim ostalim poslovnim procesima i aktivnostima Banke, pa i poslovima drugih kontrolnih funkcija prema regulatorskim zahtjevima. Kontroling rizika pod odgovornošću je člana Uprave zaduženog za upravljanje rizicima.

Odgovornosti Kontrolinga rizika:

- izrada i predlaganje strategije upravljanja rizicima, politike utvrđivanja rizika kojima je Banka jest ili kojima bi mogla biti izložena te analize značajnosti utvrđenih rizika, politike upravljanja pojedinim rizicima uključujući i mjerenje rizika, politike praćenja adekvatnosti internoga kapitala Banke te provjere strategija i postupaka ocjenjivanja potrebnoga internoga kapitala
- uključenost u analizu rizika prilikom uvođenja svih novih proizvoda u Banku
- samostalni razvoj metodologija i modela upravljanja rizicima ili implementacija istih u Banci u slučaju kada su one razvijene na nivou grupe
- provjera djelotvornosti/adekvatnosti navedenih metodologija i modela ili asistiranje kod provjere u slučaju da su metodologije i modeli razvijani na nivou grupe
- praćenje svih značajnijih rizika kojima je Banka izložena te na temelju nalaza praćenja rizika davanje prijedloga i preporuka za unapređenje sustava upravljanja rizicima
- praćenje usklađenosti procesa u banci prema propisima i aktima te ukazivanje na moguće nedostatke u sistemu internih kontrola u okviru ovih procesa (posebno je ustrojeno praćenje usklađenosti s propisanim limitima)
- provođenje testiranja otpornosti na stres za one rizike za koje je Banka utvrdila da su posebno osjetljivi na stres koordinator Odbora za upravljanje rizicima u Banci na kojem izvještava prvenstveno Upravu Banke o svim rizicima u Banci, eventualnim kršenjima odredbi akata o upravljanju rizicima
- redovno izvještavanje o stanju upravljanja rizicima u Banci Nadzornog odbora, te revizijskog odbora.

3 OBUHVAT PRIMJENE BONITETNIH ZAHTJEVA

Volksbank d.d. ne provodi konsolidaciju sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, tj. obuhvat primjene bonitetnih zahtjeva ograničen je isključivo na kreditnu instituciju - Banku.

4 KREDITNI RIZIK

4.1 POJAM KREDITNOG RIZIKA

Kreditni rizik je vjerojatnost da će aktiva Banke, a posebno njezin kreditni portfelj, uslijed dužnikovog neispunjenja ugovornih obveza, odnosno nepravodobnog i/ili nepotpunog povrata glavnice, kamata i naknada izgubiti na vrijednosti.

Kreditni rizik nastaje iz mogućnosti da se potraživanja Banke po plasmanima i s njima povezanim naknadama i kamatama neće naplatiti u predviđenom iznosu sukladno ugovoru, odnosno predstavlja rizik potencijalnog gubitka uslijed nepodmirenja dužnikove obveze prema Banci.

4.2 UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM

Banka aktivno pristupa kreditnim rizicima i iste shvaća kao neizbježnu posljedicu njezine temeljne djelatnosti. Zbog navedene svijesti o rizicima i činjenici da upravo ova vrsta rizika zauzima najveću udio u svim rizicima, Banka je uvela kontrolne mehanizme i mjere za ublažavanje kreditnih rizika (interni rating-sustavi, ovlaštenja za potpisivanje, instrumenti osiguranja itd.).

Upravljanje kreditnim rizikom znači održavanje prihvatljive razine omjera između profita i rizika gubitka uložene glavnice, a podrazumijeva izbor kvalitetnog klijenta, usklađenost proizvoda Banke i djelatnosti klijenta, identificiranje rizika poslovanja klijenta, određivanje cijene proizvoda, prikladan odabir instrumenata osiguranja i slično.

Rizikom se smatra svaki ugovoreni posao iz kojeg za Banku proizlazi ili može proizaći stvarna ili potencijalna obveza. Takvi se poslovi ugovaraju s ciljem maksimiziranja profitabilnosti Banke, poboljšavanja poslovanja i kvalitete usluga te konstantnog rasta baze kreditno sposobnih klijenata.

Ciljevi se ostvaruju na sljedeći način:

- kvalitetnom analizom potencijalnih rizika, od preventivne procjene rizika potencijalnih (novih) klijenata Banke, do sustavnog nadzora nad rizikom postojećih klijenata Banke,
- ugovaranjem kvalitetnih instrumenata osiguranja, uz realnu procjenu njihove vrijednosti i ugovaranje obveze klijenta da dostavi nove ili zamijeni postojeće instrumente u slučaju promjene zakona ili promjene kreditne sposobnosti klijenta,
- redovitom procjenom rizičnosti plasmana i pravovremenim poduzimanjem primjerenih postupaka u svrhu naplate rizičnih plasmana,
- koordinacijom i suradnjom s matičnom bankom i svim povezanim sestrinskim bankama i korištenjem svih potencijala i prednosti koje iz toga proizlaze i minimiziranjem troškova poslovanja.

Upravljanje kreditnim rizikom definirano je internim aktima Banke koji propisuju postupke i način rada, od odobravanja plasmana (čime se nastoji sagledati kreditni rizik prije uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom), preko praćenja izloženosti, odnosno prije daljnjeg povećanja izloženosti prema klijentu do prestanka priznavanja izloženosti. Navedenim aktima cilj je pravodobno i učinkovito upravljanje kreditnim rizikom.

Na razini Banke uspostavljena je jasna i dosljedna organizacijska struktura za proces donošenja odluka o odobravanju plasmana na način da su u poslovne procese ugrađeni jasni zahtjevi, te kontrolni mehanizmi:

- utvrđivanja kriterija, politika i procedura za odobravanje novih i obnavljanje te restrukturiranje postojećih plasmana,
- utvrđivanje pravila odobravanja plasmana na razini pojedinačnih dužnika i davatelja instrumenta osiguranja potraživanja te na razini grupe povezanih osoba s dužnikom i davateljem instrumenta osiguranja, ovisno o iznosu i rizičnosti plasmana i
- utvrđivanje nadležnosti Nadzornog odbora, Uprave i od njih imenovanih odbora te ovlasti pojedinih razina rukovodstva za odobravanje plasmana, ovisno o iznosu i rizičnosti plasmana.

4.3 ORGANIZACIJSKI USTROJ

Strukturalna i procesna organizacijska struktura Banke osigurava jasnu operativnu i organizacijsku razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške poslovanju, funkcije kontrole rizika do razine Uprave.

Nadzorni odbor banke vrši nadzor nad radom Uprave u pogledu upravljanja kreditnim rizikom. Nadzornom odboru dostavljaju se izvješća o kreditnim rizicima i ad-hoc izvješća o značajnijim događajima.

Uprava odgovara prije svega za prihvaćanje i provedbu strategije upravljanja kreditnim rizicima, upravljanje bankom sukladno predmetnoj strategiji, optimizaciju operativnih procesa u banci s obzirom na rizik sustava i strukturnih rizika koji proizlaze iz procesa i/ili interne organizacije u banci, analizu lokalnog tržišta s aspekta pojave novih ili modifikacije postojećih ekonomskih, političkih ili drugih rizika koji mogu imati efekt na upravljanje rizicima u banci te poštivanje svih lokalnih pravnih i supervizorskih propisa.

Član Uprave zadužen za upravljanje rizicima odgovara posebice za nadziranje tržišta i internih procesa s aspekta potrebne prilagodbe politike upravljanja kreditnim rizicima ili internih procesa, koordinaciju operativne provedbe svih zadataka i procesa koji proizlaze iz internih akata iz područja upravljanja kreditnim rizicima, kontrolu i nadzor nad portfeljima s aspekta eventualnih negativnih trendova, neovisnost od jedinica prodaje i odgovarajuće strukturiranje internih procesa za donošenje odluka o rizicima, tehničku i kadrovsku opremljenost unutar segmenta za koji je odgovoran te adekvatnu izobrazbu i usavršavanje radnike koji obavljaju

poslove iz područja upravljanja rizicima.

Odbor za upravljanje rizicima odgovoran je za donošenje odluka iz područja strateškog i strukturnog upravljanja kreditnim rizicima te kreiranje i dokumentiranje zajedničkog stava o načinu upravljanja kreditnim rizicima.

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar organizacijske jedinice Kontroling rizika, koja je neovisna o svim ostalim poslovnim procesima i aktivnostima banke, pa i poslovima drugih kontrolnih funkcija prema regulatorskim zahtjevima. OJ Kontroling rizika pod odgovornošću je člana Uprave zaduženog za upravljanje rizicima (Chief Risk Officer).

Kontroling kreditnih rizika je zadužen najvećim dijelom za implementaciju smjernica grupe i podzakonskih akata iz područja upravljanja kreditnim rizicima, razvoj i unapređenje metoda za mjerenje kreditnih rizika, propisivanje internih politika i procedura iz područja upravljanja kreditnim rizicima, praćenje i analizu izloženosti kreditnim rizicima, izvješćivanje Uprave, Odbora za upravljanje rizicima, odjela Kontrole kreditnih rizika matične banke, Nadzornog odbora i Hrvatske narodne banke o kreditnim rizicima, sudjelovanje u procesu uvođenja novih proizvoda.

Direktori pojedinih poslovnih područja su odgovorni za operativno upravljanje kreditnim rizikom (njegovo smanjivanje, prijenos, izbjegavanje i prihvaćanje).

Interna revizija provodi procjene učinkovitosti procesa upravljanja kreditnim rizikom. Procjena obuhvaća interne kontrole procesa upravljanja kreditnim rizikom, kao i prikladnost, učinkovitost i pravodobnost kontrola integriranih u poslovanje i procese podrške poslovanju.

4.4 STRATEŠKI FOKUS

Strateški fokus u dijelu koji se odnosi na kreditni rizik definiran je Strategijom Banke u pogledu ciljne segmentacije klijenata, ciljne distribucije portfelja po rating skupinama, ciljane valutne strukture kreditnog rizika, ciljane geografske i koncentracije po granama djelatnosti, te odgovornosti za praćenje prekoračenja definiranih limita.

Organizacijske jedinice koje sudjeluju u plasiranju svih bilančnih i izvanbilančnih izloženosti odgovorne su prilikom njihova odobravanja pratiti da li će definirani limiti biti prekoračeni.

Banka je uspostavila sustav kontinuirane analize strukture i kvalitete cjelokupnoga kreditnog portfelja koji uključuje analizu koncentracijskog rizika sadržanog u portfelju i procjenu budućih trendova strukture i kvalitete kreditnog portfelja putem sustava izvješćavanja o kretanju portfelja i značajnim indikatorima te određivanju razine preuzetog rizika.

4.5 PRAĆENJE KREDITNIH RIZIKA

Kreditni rizici se prate temeljem različitih kontrolnih portfelja te definiranih limita. Limiti ograničavaju iznos preuzetih rizika i osiguravaju održivu kapitalnu osnovicu a definirani su Strategijom upravljanja rizicima. Posredstvom limita pojedinim kontrolnim portfeljima su dani jednoznačni okviri i granice unutar kojih se mogu kretati.

Banka je uspostavila strukturu strateških ciljeva i limita za praćenje kreditnog rizika na sljedećim kontrolnim portfeljima:

- Segmentima klijenta
- Ratinzima klijenata
- Kreditiranje u stranoj valuti
- Određenim produktima Banke
- Geografskoj koncentraciji
- Koncentraciji po granama djelatnosti
- Koncentraciji pojedinačnih izloženosti (komercijalnih klijenata i davatelja/pružatelja kreditne zaštite).

Kontroling kreditnih rizika zadužen je za praćenje pridržavanja strategije definirane za kreditne rizike te redovno izvještavanje Uprave, Nadzornog Odbora (NO) i Revizijskog Odbora (RO) o usklađenosti bančinog profila rizičnosti sa strategijom, odnosno o značajnijim odstupanjima.

U nastavku je u tabličnom obliku dan prikaz izloženosti kreditnim rizicima na ukupnoj razini te na nivou pojedinih kontrolnih portfelja sa stanjem na 31.12.2010:

Tablica 1. Ukupan i prosječan iznos izloženosti razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti

Bruto iznos izloženosti kreditnom riziku po kategorijama izloženosti	Kreditni depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja		Dužnički vrijednosni papiri		Klasične izvanbilančne stavke		Izvedeni financijski instrumenti	
	ukupan iznos u milijunima kn	prosječan iznos u milijunima kn	ukupan iznos u milijunima kn	prosječan iznos u milijunima kn	ukupan iznos u milijunima kn	prosječan iznos u milijunima kn	ukupan iznos u milijunima kn	prosječan iznos u milijunima kn
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	1.142,23	1080,30	152,25	201,88	-	-	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	40,04	40,03	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama i međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-
Izloženosti prema institucijama (kreditnim institucijama i investicijskim društvima)	1.250,67	1235,01	-	-	0,04	0,18	18,70	28,23
Izloženosti prema trgovačkim društvima	1.527,85	1612,94	-	-	267,85	262,84	2,93	2,10
Izloženosti prema stanovništvu	3.023,82	3062,03	-	-	61,03	62,48	-	-
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-
Izloženosti u obliku udjela u investicijskim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostale izloženosti	790,62	631,15	-	-	0,09	0,99	-	-
UKUPNO	7.871,32	7.771,27	152,25	201,88	329,66	327,19	21,63	30,33

Tablica 2. Geografska podjela izloženosti prema kategorijama izloženosti

Značajna geografska područja po kategorijama izloženosti	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
REPUBLIKA HRVATSKA	6.942,79	152,25	322,48	10,25
GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKA	4.180,91	152,25	205,95	10,15
Izloženosti prema stanovništvu	1.394,39	-	27,40	-
Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama	1.142,23	152,25	0,00	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	872,87	-	178,36	2,82
Dospjela nenaplaćena potraživanja	399,63	-	0,09	-
Izloženosti prema institucijama	324,31	-	0,04	7,32
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	40,04	-	0,00	-
Ostale izloženosti	7,43	-	0,07	-
SPLITSKO-DALMATINSKA	571,72	-	60,67	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	296,00	-	51,24	-
Izloženosti prema stanovništvu	199,56	-	9,42	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	75,52	-	0,00	-
Izloženosti prema institucijama	0,54	-	0,00	-
Ostale izloženosti	0,10	-	0,00	-
OSJEČKO-BARANJSKA	225,38	-	9,03	-
Izloženosti prema stanovništvu	142,77	-	3,67	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	51,01	-	0,00	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	31,59	-	4,77	-
Ostale izloženosti	0,02	-	0,58	-
PRIMORSKO-GORANSKA	222,32	-	8,01	-
Izloženosti prema stanovništvu	165,28	-	4,18	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	39,87	-	3,82	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	14,95	-	0,00	-
Izloženosti prema institucijama	2,22	-	0,00	-
ZADARSKA	205,08	-	0,84	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	98,03	-	0,00	-
Izloženosti prema stanovništvu	74,13	-	0,50	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	32,89	-	0,34	-
Ostale izloženosti	0,03	-	0,00	-
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	192,17	-	0,63	-
Izloženosti prema stanovništvu	104,16	-	0,63	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	61,73	-	0,00	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	26,28	-	0,00	-
ISTARSKA	179,13	-	7,24	-
Izloženosti prema stanovništvu	124,27	-	3,10	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	46,46	-	4,14	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	8,40	-	0,00	-
VARAŽDINSKA	160,07	-	6,93	-
Izloženosti prema stanovništvu	142,60	-	4,32	-

Izloženosti prema trgovačkim društvima	9,27	-	2,61	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	8,20	-	0,00	-
SISAČKO-MOSLAVAČKA	145,03	-	0,99	-
Izloženosti prema stanovništvu	97,45	-	0,99	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	42,23	-	0,00	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	5,36	-	0,00	-
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	129,82	-	15,15	0,10
Izloženosti prema stanovništvu	72,91	-	1,50	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	49,87	-	13,65	0,10
Dospjela nenaplaćena potraživanja	7,04	-	0,00	-
MEĐIMURSKA	123,89	-	0,83	-
Izloženosti prema stanovništvu	105,26	-	0,79	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	10,94	-	0,00	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	7,69	-	0,05	-
POŽEŠKO-SLAVONSKA	103,58	-	1,82	-
Izloženosti prema stanovništvu	69,50	-	1,82	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	28,81	-	0,00	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	5,27	-	0,00	-
OSTALE ŽUPANIJE	503,68	-	4,39	-
Izloženosti prema stanovništvu	328,75	-	2,17	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	42,37	-	2,22	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	44,05	-	0,00	-
Ostale izloženosti	88,51	-	0,00	-
STRANE DRŽAVE	928,53	-	7,19	11,38
AUSTRIJA	318,69	-	7,07	9,68
Izloženosti prema institucijama	315,80	-	0,00	9,68
Izloženosti prema trgovačkim društvima	1,66	-	6,65	-
Izloženosti prema stanovništvu	0,74	-	0,43	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	0,49	-	0,00	-
NJEMAČKA	282,90	-	0,01	1,71
Izloženosti prema institucijama	282,90	-	0,00	1,71
FRANCUSKA	145,15	-	0,00	-
Izloženosti prema institucijama	144,30	-	0,00	-
Izloženosti prema stanovništvu	0,85	-	0,00	-
ITALIJA	112,82	-	0,00	-
Izloženosti prema institucijama	112,82	-	0,00	-
OSTALE DRŽAVE	68,97	-	0,10	-
Izloženosti prema institucijama	67,77	-	0,00	-
Izloženosti prema stanovništvu	1,20	-	0,10	-
UKUPNO	7.871,32	152,25	329,66	21,63

Tablica 3. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti razvrstanih prema kategorijama izloženosti

Glavne vrste djelatnosti prema kategorijama izloženosti	Kreditni, depoziti, potraživanja po kamata i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
IZLOŽENOST PREMA REZIDENTIMA	6.942,79	152,25	322,47	10,25
STANOVNIŠTVO	3.242,67	-	26,41	-
Izloženosti prema stanovništvu	2.935,35	-	21,15	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	257,45	-	0,00	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	49,87	-	5,26	-
FINANCIJSKO POSREDOVANJE	1.370,93	-	10,57	9,99
Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama	916,36	-	0,00	-
Izloženosti prema institucijama	327,08	-	0,04	7,32
Izloženosti prema trgovačkim društvima	82,25	-	10,54	2,67
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	40,00	-	0,00	-
Ostale izloženosti	5,23	-	0,00	-
Izloženosti prema stanovništvu	0,01	-	0,00	-
GRAĐEVINARSTVO	616,51	-	20,99	0,10
Izloženosti prema trgovačkim društvima	347,55	-	16,80	0,10
Dospjela nenaplaćena potraživanja	254,20	-	0,00	-
Izloženosti prema stanovništvu	14,74	-	3,60	-
Ostale izloženosti	0,02	-	0,58	-
TRGOVINA NA VELIKO I MALO, POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I PREDMETA ZA KUĆANSTVO	552,16	-	144,41	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	437,05	-	119,42	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	82,10	-	0,02	-
Izloženosti prema stanovništvu	33,01	-	24,97	-
POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	256,86	-	34,95	0,15
Izloženosti prema trgovačkim društvima	179,25	-	30,15	0,15
Dospjela nenaplaćena potraživanja	64,83	-	0,07	-
Izloženosti prema stanovništvu	12,79	-	4,74	-
JAVNA UPRAVA I OBRANA	225,91	152,25	0,00	-
Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama	225,87	152,25	0,00	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	0,04	-	0,00	-
PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	150,86	-	4,88	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	117,89	-	4,88	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	32,59	-	0,00	-

Izloženosti prema stanovništvu	0,38	-	0,00	-
PRIJEVOZ SKLADIŠTENJE I VEZE	122,07	-	9,86	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	64,31	-	8,55	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	42,28	-	0,00	-
Izloženosti prema stanovništvu	15,48	-	1,31	-
OSTALA PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	77,10	-	57,53	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	71,82	-	55,36	-
Izloženosti prema stanovništvu	2,84	-	2,16	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	2,44	-	0,00	-
HOTELI I RESTORANI	70,27	-	1,16	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	55,99	-	1,12	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	13,56	-	0,00	-
Izloženosti prema stanovništvu	0,72	-	0,05	-
OSTALE DJELATNOSTI	257,47	-	11,70	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	120,22	-	9,11	-
Ostale izloženosti	90,84	-	0,07	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	40,68	-	0,00	-
Izloženosti prema stanovništvu	5,73	-	2,51	-
IZLOŽENOST PREMA NEREZIDENTIMA	928,53	-	7,19	11,38
FINANCIJSKO POSREDOVANJE	923,60	-	-	11,38
Izloženosti prema institucijama	923,60	-	-	11,38
STANOVNIŠTVO	3,86	-	0,54	-
Izloženosti prema stanovništvu	2,79	-	0,54	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	0,58	-	0,00	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	0,49	-	0,00	-
POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	1,07	-	6,65	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	1,07	-	6,65	-
UKUPNA IZLOŽENOST	7.871,32	152,25	329,66	21,63

Tablica 4. Izloženost prema preostalom dospjeću razvrstana prema kategorijama izloženosti

Preostalo dospjeće	Kredit, depoziti, potraživanja po kamatama i ostala potraživanja	Dužnički vrijednosni papiri	Klasične izvanbilančne stavke	Izvedeni financijski instrumenti
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
Izloženosti prema državi				
do 90 dana	7,42	0,00	0,00	0,00
od 91 do 180 dana	0,84	32,11	0,00	0,00
od 181 dana do 1 godine	0,00	72,06	0,00	0,00
> 1 godine	184,99	48,09	0,00	0,00
Izloženosti prema financijskim institucijama				
do 90 dana	1.382,94	0,00	10,05	2,12
od 91 do 180 dana	5,52	0,00	0,05	0,32
od 181 dana do 1 godine	30,74	0,00	0,00	0,02
> 1 godine	43,58	21,54	0,47	0,00
Izloženosti prema fizičkim osobama				
do 90 dana	300,28	0,00	18,17	0,00
od 91 do 180 dana	138,80	0,00	0,42	0,00
od 181 dana do 1 godine	234,87	0,00	0,49	0,00
> 1 godine	2.558,12	0,00	9,72	0,00
Izloženosti prema Hrvatskoj narodnoj banci				
do 90 dana	916,36	0,00	0,00	0,00
od 91 do 180 dana	0,00	0,00	0,00	0,00
od 181 dana do 1 godine	0,00	0,00	0,00	0,00
> 1 godine	0,00	0,00	0,00	0,00
Izloženosti prema trgovačkim društvima				
do 90 dana	603,42	1,04	40,81	0,02
od 91 do 180 dana	212,41	0,00	68,22	0,00
od 181 dana do 1 godine	453,37	0,00	99,36	0,00
> 1 godine	519,67	0,00	79,49	0,00
UKUPNO	7.593,32	174,83	327,25	2,47

* Tablica 4 prikazuje izloženosti po neto principu

4.6 MJERENJE I PROCJENA KREDITNIH RIZIKA

4.6.1 METODE MJERENJA I PROCJENE

Banka procjenjuje izloženost kreditnom riziku služeći se alatima kao što su financijska analiza, praćenje naplate s posebnim akcentom na dospjela nenaplaćena potraživanja, procjena kvalitete instrumenata osiguranja, kao i načelima vrednovanja preuzetih rizika kroz klasifikaciju plasmana i potencijalnih obveza Banke.

Predmet procjene, klasifikacije i umanjenja/rezerviranja su plasmani i izvanbilančne obveze po kojima je Banka izložena kreditnom riziku, a prema odluci HNB "Odluka o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija".

Prema toj Odluci klasificiraju se:

- plasmani koji se u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 39 svrstavaju u portfelje "zajmovi i potraživanja" i "ulaganja koja se drže do dospelosti". Osim glavnice plasmanom se smatraju kamate po nominalnoj kamatnoj stopi i sve provizije i naknade odnosno kamatni prihod u cjelini koji se odnosi na pojedini financijski instrument.
- neopozivo preuzete izvanbilančne obveze koje je moguće rasporediti na pojedinačne klijente, a na osnovi kojih je Banka izložena kreditnom riziku zbog nemogućnosti povrata novčanih odljeva koji mogu nastati odnosno koji nastaju plaćanjem preuzetih izvanbilančnih obveza. Izvanbilančne obveze koje se raspoređuju u rizične skupine su:
 - 1) izdane garancije,
 - 2) otvoreni nepokriveni akreditivi,
 - 3) mjenična i druga jamstva,
 - 4) ugovoreni (još neiskorišteni) neopozivi okvirni i drugi krediti,
 - 5) zaključeni, a još neizvršeni neopozivi ugovori o financijskom najmu (eng. leasing) i otkupu potraživanja (eng factoring i forfeiting) i
 - 6) ostale neopozivo preuzete izvanbilančne obveze, za podmirenje kojih će uslijediti ili može uslijediti odljev sredstava kreditne institucije na temelju kojeg se kreditna institucija izlaže kreditnom riziku.

Za plasman smatramo da mu se vrijednost umanjila samo ako postoje dokazi o umanjenju vrijednosti proizašli iz jednog ili više događaja nastalih između datuma početnog priznavanja imovine i datuma procjene vrijednosti, odnosno ako procijenimo da plasman neće biti u cijelosti naplaćeni u ugovorenoj visini uključujući naplatu i od instrumenta osiguranja naplate.

Za izvanbilančnu obvezu Banka formira rezerviranja ako je vjerojatan odljev sredstava veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Banka prema politikama tijekom cijelog razdoblja trajanja ugovornog odnosa s klijentom procjenjuje kvalitetu plasmana i provodi klasifikaciju plasmana u odgovarajuće rizične skupine:

1. na temelju kreditne sposobnosti dužnika,
2. urednosti u podmirivanju obveza dužnika prema banci i drugim vjerovnicima te
3. na temelju kvalitete instrumenata osiguranja potraživanja Banke.

Banka je internim aktima propisala određivanje kreditne sposobnosti dužnika uzimajući pri tom u obzir vlastite kriterije kao i zahtjeve iz HNB-ove Odluke o klasifikaciji plasmana što uključuje:

- statusne, osobne i ekonomske karakteristike dužnika, stručnost uprave i višeg rukovodstva (za pravne osobe), kvalitetu planova i programa za čiju realizaciju kreditna institucija pruža financijsku podršku,
- razinu kapitala i rezervi kojima dužnik raspolaže i njihovu udjelu u njegovoj bilanci (za pravne osobe),
- imovinsku snagu dužnika,
- dužnikovu likvidnost i profitabilnost (za pravne osobe)
- dužnikove novčane tokove ostvarene u proteklom razdoblju i očekivane buduće novčane tokove u odnosu na njegove obveze.

Prema politikama i procedurama do ocjene kreditne sposobnosti klijenta Banka dolazi na temelju svih relevantnih informacija o klijentu kao i na temelju analize prethodnih poslovnih odnosa Banke i klijenta. Ocjena kreditne sposobnosti je osnova za odobravanje svakog plasmana.

Dužnikova urednost u podmirivanju obveza jest njegova sposobnost da u cijelosti podmiruje obveze prema Banci s osnove glavnice, potraživanja s osnove kamatnih prihoda, provizija i po drugim osnovama u ugovorenim iznosima i ugovorenim rokovima, a samo iznimno i povremeno po isteku dospelosti, pod uvjetom da zakašnjenje u podmirivanju obveza dužnika nije dulje od 90 dana i da iznos dospjelog duga dužnika koji se podmiruje sa zakašnjenjem dulje od 90 dana nije materijalno značajan, odnosno da nije veći od 1.750 kn.

Ne smatra se da je dužnik podmirio svoju obvezu prema Banci u skladu s ugovorom ako Banka odobri novi plasman u zamjenu za postojeći (obnavljanje plasmana) ili ako zbog pogoršanoga financijskog položaja dužnika Banka znatnije promijeni prvobitno ugovorene uvjete kreditiranja glede visine duga i rokova otplate (restrukturiranje kredita). Iznimno od gore navedenog, Banka nije dužna obnavljanje plasmana tretirati kao dužnikovu neurednost u podmirivanju obveza, ako analizom financijskog položaja dužnika utvrdi da obnavljanje plasmana nije uzrokovano pogoršanjem financijskog položaja dužnika nego uobičajenim tekućim potrebama financiranja njegove poslovne aktivnosti.

Za potrebe klasifikacije Banka u obzir uzima samo one instrumente osiguranja koji se prema HNB Odluci o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza smatraju adekvatnim instrumentima osiguranja, odnosno koji ispunjavaju uvjete da se prema ovoj Odluci tretiraju kao prvorazredni, primjereni i ostali primjereni instrumenti osiguranja.

U skladu s dobrim praksama upravljanja rizicima, pri procjeni rizika Banka uzima u obzir sva 3 gore navedena kriterija, osim za:

- "portfelj malih kredita" kojima se umanjenje vrijednosti procjenjuje na skupnoj osnovi
- plasmane pri čijem odobravanju ključni kriterij nije bila kreditna sposobnost zajmoprimca

nego kvaliteta instrumenta osiguranja (npr. hipotekarni krediti).

U portfelj malih kredita ulaze sve izloženosti Banke prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba u slučaju kada ukupna izloženost prema toj osobi/grupi ne prelazi iznos od 1 milijun kuna, odnosno kada nije riječ o pojedinačno značajnim izloženostima.

Prilikom raspoređivanja plasmana i utvrđivanja ispravaka vrijednosti Banka svim plasmanima pristupa pojedinačno osim za:

- neosigurane plasmane te plasmane koji su osigurani osiguranjem potraživanja, a za koje Banka kreditne gubitke definira na skupnoj osnovi te
- za plasmane jednom dužniku nad kojim je pokrenut stečajni postupak (osim za potraživanja od stečajnog dužnika po kojima Banka ima status razlučnog vjerovnika) za koje se nadoknadi iznos inače utvrđuje na pojedinačnoj osnovi.

Plasmani i izvanbilančne obveze Banke po kojima je Banka izložena kreditnom riziku klasificiraju se u tri osnovne rizične skupine:

1. potpuno nadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina A)
2. djelomično nadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina B)
3. nenadoknadivi plasmani/izvanbilančne obveze (rizična skupina C).

Za klasifikaciju plasmana u rizičnu skupinu A potrebno je ispuniti sve sljedeće uvjete:

- da sadašnje dužnikovo financijsko stanje i procijenjeni budući novčani tokovi ne dovode u pitanje daljnje poslovanje dužnika i podmirivanje njegovih tekućih i budućih obveza prema Banci i drugim vjerovnicima,
- da dužnik podmiruje svoje obveze prema Banci u ugovorenim rokovima, a samo iznimno i povremeno po isteku dospjeća i
- da su plasmani osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja potraživanja.

Banka smatra da su ispunjeni uvjeti za klasifikaciju izvanbilančnih obveza u rizičnu skupinu A ako se na temelju sadašnjega financijskog stanja i procijenjenih budućih novčanih tokova osobe prema kojoj je kreditna institucija izložena kreditnom riziku, procjenjuje da neće doći do odljeva sredstava kreditne institucije za podmirenje izvanbilančnih obveza ili ako do odljeva dođe, da će on u cijelosti biti nadoknađen.

Osim rezerviranja za gubitke identificirane na pojedinačnoj osnovi, Banka je dužna provoditi umanjena vrijednosti/rezerviranja za gubitke identificirane na skupnoj osnovi za plasmane i izvanbilančne obveze koji su klasificirani u rizičnu skupinu A.

Pod gubicima koji se procjenjuju na skupnoj osnovi podrazumijevaju se gubici za koje nema dokaza na temelju kojih bi se mogli izravno povezati s pojedinačnim plasmanima koji čine sastavni dio pojedinačno značajne izloženosti, odnosno sa skupinom srodnih plasmana koji čine portfelj malih kredita, ali za koje se na temelju iskustva može procijeniti da postoje kao latentni gubici u kreditnom portfelju.

Ukupna razina umanjena vrijednosti/rezerviranja za latentne gubitke moraju, prema propisima HNB-a, iznositi između 0,85% i 1,20% ukupnog stanja plasmana i izvanbilančnih obveza raspoređenih u rizičnu skupinu A, zasebno za plasmane, zasebno za izvanbilančne obveze.

Plasmani klasificirani u B rizičnu skupinu su plasmani za koje se procjenjuje da neće biti u cijelosti naplaćeni u ugovorenoj visini, odnosno za koje postoje objektivni dokazi da je sadašnja vrijednost očekivanih budućih novčanih tokova po tim plasmanima manja od nominalne knjigovodstvene vrijednosti plasmana (ova razlika predstavlja procijenjeno umanjeno vrijednosti). Sadašnja vrijednost očekivanih budućih novčanih tokova dobiva se diskontiranjem uz primjenu efektivne kamatne stope prema odredbama članka 20. "Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija". Ako je rok u kojem se očekuju buduća novčani tokovi manji od 1 godine, Banka ne provodi diskontiranje tih novčanih tokova.

Rezerviranja za izvanbilančne obveze Banka vrši u iznosu očekivanih budućih izdataka za podmirenje preuzetih izvanbilančnih obveza koje Banka neće moći nadoknaditi. Iznimno, u slučaju da je učinak vremenske vrijednosti novca značajan (odljev će uslijediti u roku koji je duži od jedne godine), visina rezerviranja jednaka je diskontiranoj vrijednosti očekivanih budućih nenadoknadivih odljeva za podmirenje izvanbilančne obveze (sadašnja vrijednost nenadoknadivih budućih odljeva). Diskontiranje se vrši primjenom diskontne stope koja odgovara tekućoj tržišnoj cijeni novca.

Rizična skupina B se dijeli na 3 podskupine:

- 1) podskupinu B-1, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjeno vrijednosti ne prelazi 30% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana
- 2) podskupinu B-2, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjeno vrijednosti iznosi više od 30% do 70% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana
- 3) podskupinu B-3, u koju se klasificiraju oni plasmani/izvanbilančne obveze kod kojih procijenjeno umanjeno vrijednosti iznosi više od 70% a manje od 100% nominalnoga knjigovodstvenog iznosa plasmana.

U C rizičnu skupinu raspoređuju se plasmani/izvanbilančne obveze za koje se procjenjuje da su potpuno nenadoknadivi.

Potpuno nenadoknadivim plasmanima smatraju se potraživanja Banke nastala na temelju sporne pravne osnove i druga potraživanja za koje se zbog osobito lošega imovinskog i financijskog položaja dužnika, kao i izostanka adekvatnih instrumenata osiguranja, ne mogu očekivati nikakvi novčani tokovi za podmirenje obveza dužnika prema Banci. Sadašnja vrijednost plasmana raspoređenih u ovu rizičnu skupinu jednaka je nuli, odnosno gubitak po ovim plasmanima iznosi 100% njihove nominalne knjigovodstvene vrijednosti.

Rizična skupina C obuhvaća preuzete izvanbilančne obveze prema osobi ili za račun osobe čije se financijsko stanje, nakon preuzimanja izvanbilančne obveze odnosno nakon nastanka prošloga obvezujućeg događaja znatno pogoršalo, te se s velikim stupnjem vjerojatnosti može očekivati odljev sredstava Banke za podmirenje izvanbilančne obveze, a procjena budućih novčanih tokova osobe prema kojoj je Banka izložena i kvaliteta instrumenata osiguranja upućuju na zaključak da Banka, nakon što podmiri preuzetu obvezu, neće moći nadoknaditi ništa od onoga što joj po ugovoru pripada.

4.6.2 KVANTITATIVNE INFORMACIJE O PROCJENI KREDITNIH RIZIKA

U nastavku je u dan prikaz izloženosti kod kojih je izvršeno umanjeno vrijednosti, iznosi dospjelih potraživanja, promjene u ispravcima vrijednosti sa stanjem na 31.12.2010 i to raspodijeljene po pojedinim kontrolnim portfeljima Banke:

Tablica 5. Promjene u ispravcima vrijednosti i rezervacijama za izloženost kod kojih je izvršeno umanjeno vrijednosti

* ispravci vrijednosti uključuju revalorizaciju

Promjene u ispravcima vrijednosti i rezerviranjima	Početno stanje ispravaka vrijednosti i rezerviranja	Povećanja ispravaka vrijednosti i rezerviranja tijekom izvještajnog razdoblja	Ostala usklađenja (u neto iznosu)	Smanjenja ispravaka vrijednosti/ ukinuta rezerviranja tijekom izvještajnog razdoblja	Otpisi na teret ispravaka vrijednosti tijekom izvještajnog razdoblja	Prihodi od naplate plasmana otpisanih u proteklom godinama	Završno stanje
	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
Umanjenje (ispravak) vrijednosti plasmana	141,23	183,81	-	81,57	0,88	0,02	242,59
Rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza	1,18	3,53	-	2,39	-	-	2,32
Ispravci vrijednosti plasmana skupine A na skupnoj osnovi	62,16	-	-	2,87	-	-	59,29
Rezerviranja za izvanbilančne obveze skupine A na skupnoj osnovi	3,32	-	-	0,58	-	-	2,74

Tablica 6. Izloženost kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravcima
vrijednosti po djelatnostima

Glavne vrste djelatnosti	Iznos plasmana i izvanbilančnih obveza kod kojih je izvršeno umanjenje (ispravak) vrijednosti	Stanje ispravaka vrijednosti plasmana i izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukinutih) ispravaka vrijednosti	Otpisi/ prihodi od naplate plasmana otpisanih u proteklim godinama	Dospjela nenaplaćena potraživanja
	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn
Građevinarstvo	350,55	62,24	42,33	0,00	186,11
Hoteli i restorani	9,81	2,38	2,33	0,00	10,64
Izdavačka i tiskarska djelatnost	0,02	0,02	0,00	0,00	0,00
Ostala prerađivačka industrija	0,01	0,01	0,00	0,00	0,84
Ostale društvene socijalne i osobne uslužne djelatnosti	12,47	2,85	1,94	0,00	10,88
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	0,12	0,03	0,00	0,00	0,74
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	71,87	19,55	5,69	0,00	9,87
Prijevoz skladištenje i veze	46,06	16,93	7,81	0,00	17,16
Proizvodnja hrane i pića	36,62	17,46	0,36	0,00	13,35
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00
Proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme	8,27	0,81	0,81	0,00	7,53
Rudarstvo i vađenje	0,00	0,00	-0,28	0,00	17,55
Stanovništvo (uključujući obrtnike i druga samostalna zanimanja)	155,92	93,05	28,45	0,85	107,59
Strane osobe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i predmeta za kućanstvo	123,08	29,56	12,80	0,01	98,89
UKUPNO	814,83	244,91	102,24	0,88	481,29

Tablica 7. *Izloženosti kod kojih je izvršeno umanjenje vrijednosti, dospjela nenaplaćena potraživanja i promjene u ispravicima vrijednosti po značajnim geografskim područjima*

Značajna geografska područja	Iznos plasmana i izvanbilančnih obveza kod kojih je izvršeno umanjenje (ispravak) vrijednosti	Stanje ispravaka vrijednosti plasmana i izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukinutih) ispravaka vrijednosti	Otpisi/ prihodi od naplate plasmana otpisanih u proteklom godinama	Dospjela nenaplaćena potraživanja	Iznos izvanbilančnih obveza za koji su izdvojena rezerviranja za identificirane gubitke	Stanje rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza	Troškovi (prihodi od ukidanja) rezerviranja za identificirane gubitke s osnove izvanbilančnih obveza
GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKA	565,48	154,16	-59,10	0,35	208,51	-	-	-
ZADARSKA	60,68	17,51	-4,95	0,02	56,76	-	-	-
SPLITSKO-DALMATINSKA	57,68	10,41	-7,01	0,01	60,18	-	-	-
OSJEČKO-BARANJSKA	41,15	16,05	-12,19	0,00	33,99	-	-	-
PRIMORSKO-GORANSKA	19,68	8,75	-4,77	0,10	6,53	-	-	-
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	15,09	5,01	-3,63	0,00	48,41	-	-	-
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14,97	3,72	-1,58	0,09	12,64	-	-	-
OSTALE ŽUPANIJE	40,09	29,30	-9,01	0,32	54,21	-	-	-
STRANE OSOBE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06	-	-	-
UKUPNO	814,83	244,91	-102,24	0,88	481,29	-	-	-

4.7 TEHNIKE SMANJENJA KREDITNOG RIZIKA

Internim aktom Banka je propisala koje instrumente osiguranja koristi te način sustavnog utvrđivanja i praćenja njihove kvalitete.

U svojem kreditnom poslovanju Banka prihvaća sljedeće vrste instrumenata osiguranja plasmana i izvanbilančnih obveza:

- zalog/fiduciju nekretnina,
- zalog/fiduciju pokretnina,
- zalog gotovinskih depozita,
- garancije/jamstva,
- vrijednosni papiri,
- police osiguranja,
- mjenice,
- zadužnice te
- ustupe potraživanja.

Sukladno dijelu 4. Odluke o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija Banka može priznavati kreditnu zaštitu prilikom izračuna iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik.

Banka se može za potrebe smanjenja kreditnog rizika koristiti sljedećim vrstama kreditne zaštite:

- a) materijalnom kreditnom zaštitom (financijski kolateral, bilančno netiranje, standardizirani sporazum o netiranju, ostala materijalna kreditna zaštita) te
- b) nematerijalnom kreditnom zaštitom (garancije/jamstva i kontragarancije, kreditne izvedenice).

Banka se može koristiti nekom od navedenih vrsta kreditne zaštite ako su ispunjeni minimalni zahtjevi za svaku vrstu kreditne zaštite, odnosno imovinu koja pripada pojedinoj vrsti kreditne zaštite na način propisan dijelom 4. Odluke o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija.

Banka sljedeće vrste kreditne zaštite koristi kao tehnike smanjenja kreditnog rizika:

- financijski kolateral (zalog gotovinskih depozita koji su položeni kod Banke, dužničke vrijednosne papire) te
- garancije/jamstva.

Glavni davatelji garancija/jamstava koje je Banka primila kao instrument osiguranja i primijenila kao tehniku smanjenja kreditnog rizika su inozemne banke.

Prema Zakonu o kreditnim institucijama i Odluci o velikim izloženostima Banka je dužna pratiti izloženosti prema davateljima kolaterala, odnosno pružateljima nematerijalne kreditne zaštite radi utvrđivanja potencijalnog koncentracijskog rizika.

Smatra se da postoji koncentracijski rizik izloženosti prema davateljima/pružateljima kreditne zaštite ukoliko ukupni iznos izloženosti pokrivenih kolateralom ili nematerijalnom kreditnom zaštitom jednog davatelja/pružatelja prelazi 10% jamstvenoga kapitala Banke. Pri tome pod jednim davateljem kolaterala, odnosno pružateljem nematerijalne kreditne zaštite

podrazumijeva se i grupa povezanih osoba.

Radi praćenja i kontrole koncentracijskog rizika izloženosti prema davateljima/pružateljima kreditne zaštite Banka određuje bonitet pojedinom davatelju/pružatelju kreditne zaštite čija pokrivenost prelazi 10% jamstvenog kapitala te izračunava limite na temelju ovog boniteta, a u skladu s internim aktima vezanim uz praćenje boniteta. Izuzeće od limitiranja su davatelji/pružatelji kreditne zaštite koji pripadaju segmentu država.

Banka kontinuirano prati poštivanje ovih limita u svom poslovanju i to minimalno kvartalno. U slučaju kršenja definiranih limita OJ Kontroling rizika mora bez odlaganja obavijestiti Upravu kako bi se razmotrile buduće mjere.

U okviru primijenjenih tehnika smanjenja kreditnog rizika Banka na 31.12.2010 nema zabilježen koncentracijski rizik izloženosti prema davateljima/pružateljima kreditne zaštite.

Tablica 8. Ukupan iznos izloženosti koji je pokriven priznatim financijskim kolateralom i ostalim priznatim vrstama materijalne kreditne zaštite (materijalnom kreditnom zaštitom)

Kategorija izloženosti	Ukupni iznos kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenom standardiziranog pristupa (u milijunima kn)	Materijalna kreditna zaštita		Nematerijalna kreditna zaštita
		Iznosi izloženosti pokriveni financijskim kolateralom (u milijunima kn)	Iznosi izloženosti pokriveni garancijama / jamstvima (u milijunima kn)	
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	4,50	-	-	-
Izloženosti prema lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi	-	-	-	-
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	2,40	-	-	-
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
Izloženosti prema institucijama	36,19	-	-	-
Izloženosti prema trgovačkim društvima	190,28	57,18		13,26
Izloženosti prema stanovništvu	274,13	26,01		-
Izloženosti osigurane nekretninama	-	-		-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	94,92	1,61		-
Visokorizična potraživanja	-	-		-
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-		-
Sekuritizacijske pozicije	-	-		-
Izloženosti u obliku udjela u investicijske fondove	-	-		-
Ostale izloženosti	3,89	0,02		-
UKUPNO	606,33	84,82		13,26

4.8 STANDARDIZIRANI PRISTUP MJERENJU KREDITNOG RIZIKA

Banka izračunava iznose izloženosti ponderirane kreditnim rizikom primjenom standardiziranog pristupa sukladno Odluci o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija.

U procesu izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, Banka koristi isključivo kreditne rejtinge onih VIPKR (Vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika) koje su priznate od strane lokalnog regulatora te kao takve uključene u Popis priznatih VIPKR objavljen na službenoj web stranici HNB-a. Sukladno internim propisima, Banka priznaje kreditne rejtinge VIPKR-a Moody's i Fitch.

Pri izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik Banka koristi kreditne rejtinge gore spomenute VIPKR za sve one tržišne segmente za koje su takvi rejtinzi dostupni. Naravno, pri tome vodeći računa da se svim stavkama knjige Banke koje se mogu smatrati izloženošću prema istom klijentu, u procesu izračuna kapitalnih zahtjeva, pridjeljuje isti rejting, odnosno rejting toga klijenta. Sa druge strane, ako se radi o specifičnom izdanju koje predstavlja izloženost, Banka primjenjuje ponder rizika koji se temelji na kreditnom rejtingu toga izdanja.

U nastavku, prikazana je izloženost prije te poslije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika po kategorijama izloženosti sa stanjem na 31.12.2010 propisanim Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija. Ukupna izloženost također je raspoređena prema stupnjevima kreditne kvalitete.

Tablica 9. Izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
1	0	1.219,50	1.219,50
	10		
2	20		
	35		
3	50	74,98	74,98
	75		
4	100		
5	100		
6	150		
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		1.294,48	1.294,48

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

Tablica 10. Izloženosti prema lokalnoj i regionalnoj samoupravi

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
1	0		
	10		
2	20		
	35		
3	50		
	75		
4	100		
	100		
6	150		
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		0,00	0,00

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

Tablica 11. Izloženosti prema javnim državnim tijelima

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
1	0		
	10		
2	20		
	35		
3	50	40,04	40,04
	75		
4	100		
	100		
6	150		
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		40,04	40,04

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

Tablica 12. Izloženosti prema institucijama

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
1	0		
	10		
2	20	1.106,43	1.106,43
	35		
3	50	162,51	169,14
	75		
4	100	0,47	0,47
5	100		
6	150		
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		1.269,41	1.276,04

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	1,95

Tablica 13. Izloženosti prema trgovačkim društvima

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
1	0		
	10		
2	20		
	35		
3	50		
	75		
4	100	2.060,67	1.759,33
5	100		
6	150	343,25	324,65
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		2.403,93	2.083,98

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	14,21

Tablica 14. Izloženosti prema stanovništvu

Stupanj kreditne kvalitete	Ponder rizika (%)	Ukupni iznosi izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika	Ukupni iznosi izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika
		iznos u milijunima kn	iznos u milijunima kn
1	0		
	10		
2	20		
	35		
3	50		
	75	3.084,85	3.045,94
4	100	112,97	28,98
5	100		
6	150	72,44	71,36
	1.250		
	ostali ponderi rizika		
UKUPNO		3.270,26	3.146,29

Iznosi izloženosti koje su odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	iznos u milijunima kn
	-

5 RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE

Rizik druge ugovorne strane je rizik gubitka koji proizlaze iz neispunjavanja obveza druge ugovorne strane.

Rizik koji proizlazi iz potencijalne nemogućnosti izvršavanja obveza druge ugovorne strane, sukladno zakonskim propisima, evidentira se upotrebom adekvatnih metoda i korištenjem odgovarajućih linija.

Transakcije po kojima Banka izračunava/evidentira rizik druge ugovorne strane :

- derivati i
- repo odnosno obratne repo transakcije.

Uvjet za provođenje ovih transakcija je jedan od dolje navedenih:

- odobrenje linija za druge ugovorne strane u okviru zakonskih i internih limita (za derivate)
- postojanje odgovarajućih instrumenata osiguranja

Interne linije odobravaju se sukladno internim Politikama i procedurama Banke.

Izloženost derivata čine aktualne pozitivne tržišne vrijednosti i pripadajući dodaci (add-ons). Kada je tržišna vrijednost ≤ 0 , onda se računavaju samo dodaci.

Navedeni dodatak uvijek ima pozitivni predznak, i isti se određuje množenjem nominalnog iznosa s faktorom kreditnog rizika, koji ovisi o vrsti instrumentu i roku dospijeća

U sklopu poslovanja na temelju instrumenata osiguranja ograničava se rizik druge ugovorne strane za OTC-derivate i repo-ugovore na način da se Banci stave na raspolaganje određeni instrumenti osiguranja.

Vrednovanje transakcija sklopljenih na temelju instrumenata osiguranja vrši se na dnevnoj bazi (kontrola tržišne cijene te visina tržišne cijene u odnosu na instrument osiguranja), poštujući odgovarajuće smjernice na nivou Grupe. Nakon što se utvrdi tržišna cijena i vrijednost instrumenta osiguranja (tzv margin call), Banka će zatražiti, a druga ugovorna strana je u obavezi osigurati (isporučiti) instrumente osiguranja u formi gotovine ili vrijednosnih papira.

U okviru dnevnog vrednovanja financijskih instrumenata koji su u knjizi trgovanja prema regulativi Hrvatske Narodne Banke (što uključuje i sve derivate koje ugovara Riznica) implementiran je proces izračuna izloženosti i iskorištenja instrumenta osiguranja.

Banka je, s obzirom da se izračun iskorištenja instrumenta osiguranja provodi ručno, osigurala dvostruku provjeru: izračun provodi Riznica i Kontroling rizika na dnevnoj bazi.

Prema uvjetima definiranim u Ugovoru sa klijentom u nastavku su opisani postupci u slučaju visoke izloženosti Banke u odnosu na postojeći kolateral:

ako izloženost Banke dosegne 80% vrijednosti kolaterala, Banka (Riznica) mora uspostaviti kontakt s klijentom i postići dogovor u roku od 24 sata o:

- a) povećanju instrumenata osiguranja ili
- b) smanjenju otvorene pozicije.

Ako bi izostao korak pod a) ili b), kod stupnja izloženosti Banke u iznosu od 95% vrijednosti kolaterala lokalni odjel Riznice neodgodivo i automatski zatvara poziciju (automatski stop/loss). Učinkovitost poslovanja na temelju kolaterala, osim smanjenja kreditnog rizika, vrlo je važno i za sustav upravljanja likvidnošću.

Proces eskalacije u slučaju prekoračenja limita kao i ostali detalji su opisani u Politici upravljanja tržišnim rizicima.

Obzirom na jednostavnost financijskih instrumenata kod kojih se evidentira rizik druge ugovorne strane Banka nije propisala Politike koje se bave izloženošću općem i specifičnom korelacijskom riziku, te iz istih razloga nije razmatrala utjecaj pada kreditnog ratinga kreditne institucije na iznos instrumenta osiguranja zbog kojeg bi trebalo povećati iznos postojećeg instrumenta osiguranja.

U smislu raspoređivanja internog kapitala za rizik druge ugovorne strane Banka nije alocirala interni kapital obzirom na materijalnu neznačajnost ovog rizika.

KVANTITATIVNE INFORMACIJE VEZANE UZ RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE

U tablici ispod su iznosi izloženosti riziku druge ugovorne strane prema primijenjenim metodama za 31.12.2010. Izloženost riziku druge ugovorne strane prikazana u donjoj tablici odnosi se na derivate. Izloženost druge ugovorne strane za obrnute repo transakcije računa se standardiziranim pristupom.

Tablica 15. Izloženost druge ugovorne strane

Primijenjene metode	Izloženosti riziku druge ugovorne strane
	u milijunima kn
Metoda originalne izloženosti	-
Metoda tržišne vrijednosti	21,63
Standardizirana metoda	-
Interni model	-

Tablica 16. Bruto pozitivna fer vrijednost ugovora, pozitivni učinci netiranja, netirana tekuća izloženost, iznosi instrumenata osiguranja i neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz izvedenih financijskih instrumenata sa stanjem na 31.12.2010.

Izloženost riziku druge ugovorne strane	Bruto pozitivna fer vrijednost ugovora	Pozitivni učinci netiranja	Netirana tekuća izloženost riziku druge ugovorne strane	Iznosi instrumenata osiguranja	Neto izloženost riziku druge ugovorne strane proizašla iz izvedenih financijskih instrumenata
	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn
Ugovori koji se odnose na kamatnu stopu					
Ugovori koji se odnose na valute i zlato	21,63	-	-	-	21,63
Ugovori koji se odnose na vlasničke instrumente					
Ugovori koji se odnose na robu					
Kreditne izvedenice					
Repo i obratni repo ugovori	43,49	-	-	40,78	2,71
UKUPNO	65,12			40,78	24,34

6 TRŽIŠNI RIZICI, RIZIK PROMJENE KAMATNE STOPE I RIZIK LIKVIDNOSTI

6.1 TRŽIŠNI RIZICI

U svom svakodnevnom poslovanju Banka je kontinuirano izložena značajnim tržišnim rizicima. Principi rada u upravljanju tržišnim rizicima i utvrđivanje limita regulirano je internim aktima predloženim od strane Kontroling rizika te odobrenim od strane Uprave Banke.

U širem smislu tržišne rizike dijelimo na tržišne rizike bankovne knjige, te tržišne rizike knjige trgovanja.

Podjela imovine i potencijalnih obveza na knjigu trgovanja i bankovnu knjigu propisana je

Politikom raspoređivanja imovine i potencijalnih obveza Banke.

Tržišnim rizicima smatraju se:

- pozicijski,
- valutni,
- robni

Osnovni preduvjeti pojačanja spremnosti preuzimanja pozicijskog i robnog rizika jest:

- uvođenje automatizacije u praćenju i vrednovanju pozicija knjige trgovanja te kontrolama iskorištenosti limita
- razvoj i implementacija adekvatnih metoda vrednovanja i izračuna rizika za nove složene proizvode
- raspoloživi kapital Banke i matične banke za pokrivanje ovog rizika.

Ručno praćenje ovih rizika, prije svega kod strukturiranih proizvoda (npr. kroz Excel-datoteke) dopušteno je samo u iznimnim slučajevima i u minimalnoj mjeri. U pravilu se svaki produkt mora administrirati u za to prikladnom i pouzdanom IT-sustavu koji omogućuje aktualno i automatsko vrednovanje tržišne vrijednosti.

U nastavku se opisuje način upravljanja tržišnim rizicima. Robnom riziku Banka nije izložena, stoga se način upravljanja tim rizikom u ovom dokumentu neće razmatrati.

Upravljanje tržišnim rizicima provodi se u skladu sa zahtjevima Hrvatske narodne banke i smjernicama matične Banke, te se revizija politika upravljanja radi najmanje jednom godišnje. Upravljanje tržišnim rizicima u nadležnosti je člana Uprave, OJ Kontrolinga rizika, Odbora za rizike te Odbora za upravljanje aktivom i pasivom („ALCO“).

Funkcija Kontrolinga tržišnih rizika uspostavljena je s namjerom kreiranja pravovremenog i efikasnog sustava upravljanja rizicima, kao i zadovoljavanja hrvatskih regulatornih zahtjeva i zahtjeva matične Banke.

Nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja tržišnim rizicima uređene su internim aktima kojima se određuje opseg poslovanja pojedinog organizacijskog dijela i nadležnost i odgovornost zaposlenika Banke. U prvom redu OJ Riznica i OJ Administracija vrijednosnica i riznice su u okviru svojih nadležnosti odgovorne za provođenje politika iz područja upravljanja tržišnim rizicima. Pojedini odjeli odgovaraju različitim članovima Uprave.

Za potrebe upravljanja tržišnim rizicima pripremaju se izvještaji za Odbor za rizike i ALCO te se najmanje jednom kvartalno analiziraju na sjednicama odbora. Redovno se pripremaju i izvještaji za Hrvatsku narodnu banku i za matičnu Banku.

Ciljevi upravljanja tržišnim rizicima također se nastoje ostvariti dobrom koordinacijom i suradnjom s matičnom Bankom i svim povezanim sestrinskim bankama te korištenjem svih potencijala i prednosti koje iz toga proizlaze

Strateški fokus

Jedan od zadataka ALCO-odbora jest strateško upravljanje tržišnim rizicima.

Tržišni rizici se pored kreditnih rizika i rizika likvidnosti nalaze u fokusu sustava za upravljanje rizicima i alokacije rizičnog kapitala.

Tržišnim rizicima, rizikom promjene kamatne stope i rizikom likvidnosti upravlja se sukladno načelima navedenim u nastavku.

6.1.1 ODBOR ZA UPRAVLJANJE AKTIVOM I PASIVOM (ALCO ODBOR)

ALCO je tijelo ustrojeno od strane Uprave Banke, a ista je odgovorna za njegov ustroj, utvrđivanje poslova i opseg odgovornosti, te je odgovorna za njegov rad.

U području upravljanja aktivom i pasivom Banke ALCO-odbor određuje organizacijsku podlogu za upravljanje postojećim i budućim rizikom promjene kamatne stope, tržišnim rizikom i rizikom likvidnosti u knjizi Banke.

Odluke koje donosi ALCO-odbor proizlaze iz strategije poslovanja i upravljanja rizicima u banci, odgovarajućim smjernicama i limitima koje propisuje matična Banka, te svih sadašnjih i budućih zakonskih i supervizorskih okvira.

ALCO-odbor je odgovoran za:

- Donošenje odluka iz područja upravljanja tržišnim, kamatnim i rizikom likvidnosti, te je na temelju izvještaja koji mu se dostavljaju zadužen za nadzor izloženosti spomenutih rizika i iskorištenosti propisanih limita
- Donošenje odluka s ciljem upravljanja rizicima, i to s aspekta optimizacije prihoda Banke i ukupnih resursa Banke da podnesu rizike i propisanih limita. Pored upravljanja izloženosti pozicije Banke, ALCO-odbor odlučuje o ulaženju u tzv. „strateške pozicije“.
- Najmanje jednom godišnje provjeru:
 - Strukture referentne kamatne stope
 - Kvalitete izvješća o rizicima, te njihovih podloga/modela (npr. korištene pretpostavke).

Odjel Kontroling rizika je zadužen za nadzor poštivanja i implementacije odluka koje donosi ALCO-odbor. Članovi Odjela dužni su izvještavati Odbor o statusu implementacije donesenih odluka.

6.1.2 VALUTNI RIZIK

Izloženost Banke valutnom riziku predstavlja mogućnost nastajanja gubitka uslijed promjena tečajeva, a javlja se pri obavljanju transakcija u stranim valutama i pri promjeni tečaja u kojem su denominirana sredstva i obveze Banke.

Upravljanje valutnim rizikom definirano je Politikom upravljanja valutnim rizikom koja je usklađena s Odlukom o ograničavanju izloženosti banaka valutnom riziku HNB-a. OJ Riznica prati i upravlja valutnim rizikom prema utvrđenoj politici.

OJ Kontroling rizika zadužena je za praćenje dnevne usklađenosti devizne pozicije s propisanim limitima.

Organizacija praćenja valutnog rizika

Upravljanje valutnim rizikom u nadležnosti je OJ Riznica a prema Politici upravljanja valutnim rizikom.

Upravljanje valutnim rizikom bazira se na valutnoj strukturi aktive i pasive, kretanju tečajeva stranih valuta, potrebama Banke za devizama te kretanju kamatnih stopa na tržištu.

Ukupnu otvorenu deviznu poziciju Banke čini apsolutni iznos zbroja svih dugih ili svih kratkih pozicija po svim valutama, ovisno koji je od tih zbrojeva veći.

Devizna pozicija se prati prema zahtjevima HNB-a i prema zahtjevima matične Banke.

Banka dnevno Hrvatskoj narodnoj banci šalje izvješće koje daje detaljne podatke o deviznoj poziciji Banke, te šalje tjedno izvješće matičnoj banci.

Devizna pozicija prema zahtjevima HNB-a sastoji se od devizne pozicije bez opcija i pozicije u valutnim opcijama.

Devizna pozicija prema zahtjevima matične Banke sastoji se od: devizne pozicije bez opcija i pozicije u valutnim opcijama bez pozicije u valutnim opcijama ugrađenima u imovinu i obveze u zaštitnoj klauzuli.

Prema zahtjevima matične Banke OJ Riznica može samostalno odlučiti da li će ući u ukupnu otvorenu poziciju Banke bez pozicije u valutnim opcijama ugrađenima u imovinu i obveze u zaštitnoj klauzuli najviše do iznosa od 10 milijuna EUR-a u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju na dan za koji se promatra otvorenost pozicije. Pored limita na iznos ukupne devizne pozicije na snazi su i limiti na pojedinačne izloženosti na glavne i sporedne valute.

Zbog operativnog rizika do kojeg može doći zbog propusta u informiranju o poslovima koji utječu na otvorenost devizne pozicije te zbog kasnih transakcija koje se u poslovnica provode nakon radnog vremena riznice limit se dodatno smanjuje za 1 mio EUR. Stoga interni limit ukupne otvorene devizne pozicije Banke iznosi 9 mio EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju na dan za koji se promatra otvorenost pozicije.

Prema propisima Hrvatske narodne banke ukupna otvorena devizna pozicija Banke, uključujući i poziciju u opcijama, može biti otvorena najviše do iznosa koji čini 30% jamstvenog kapitala Banke utvrđenog propisima Hrvatske narodne banke. Interno propisani limiti znatno su konzervativniji u odnosu na zakonske.

Od strane matične Banke definiran je i MAT limit na dnevni, te Stop loss kao limit na godišnji gubitak u čiji su izračun iskorištenosti uključeni i gubici nastali vođenjem devizne pozicije.

U okviru Politike upravljanja valutnim rizikom precizno su utvrđene odgovornosti za upravljanje, praćenje i izvještavanje otvorenosti devizne pozicije, utvrđivanje usklađenosti s limitima te postupak kod prekoračenja limita.

6.1.3 POZICIJSKI RIZICI

Pozicijskim rizicima smatraju se tržišni rizici knjige trgovanja. Upravljanje tržišnim rizicima knjige trgovanja propisano je u Politici raspoređivanja stavaka u knjigu trgovanja koja je izrađena u skladu sa smjernicama HNB-a.

Ulaganja u vrijednosne papira u knjizi trgovanja limitirana su od strane matične Banke s obzirom na volumen i gubitak zbog promjene cijene.

OJ Kontroling rizika zadužen je za vođenje knjige trgovanja, vrednovanje financijskih instrumenata u knjizi trgovanja prema Metodologijama vrednovanja financijskih instrumenata po fer vrijednosti te za praćenje rizika knjige trgovanja i izradu izvještaja.

Knjiga trgovanja sastoji se od vrijednosnica, terminskih transakcija kupoprodaje deviza i opcija kupljenih u svrhu zaštite od rizika prodanih opcija ugrađenih u štedno ulagačke proizvode klasificirane u knjigu Banke prema preporukama Hrvatske narodne banke. Pozicijama u navedenim kupljenim i prodanim opcijama, s aspekta upravljanja tržišnim rizicima, upravlja se na zajedničkoj osnovi.

Klasifikacija vlasničkih i dužničkih vrijednosnih papira u portfelju Banka trguje s ograničenim volumenima vrijednosnica. Kriterij raspoređivanja financijskih instrumenata u knjigu trgovanja definirani su Politikom raspoređivanja stavaka u knjigu trgovanja.

Prilikom izvršenja transakcija kupoprodaje svakog financijskog instrumenta, u OJ Riznica definira se namjera transakcije koja može biti:

- držanje do dospjeća,
- zaštita od rizika stavaka koje se nalaze u bankovnoj knjizi,
- zaštita od rizika stavaka koje se nalaze u knjizi trgovanja,
- trgovanje, odnosno, zarada od promjene cijena i kamatnih stopa,
- raspoloživo za prodaju te se vrednovanje provodi po fer vrijednosti kroz kapital i rezerve,
- nije namijenjeno aktivnom trgovanju te se vrednovanje provodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Kontrolu definiranja namjere provodi Kontroling rizika Banke neposredno nakon zaključivanja ugovora. Prema Politici knjige trgovanja najduže vremensko razdoblje u kojem vrijednosni papiri mogu biti u knjizi trgovanja je 6 mjeseci.

6.2 RIZIK LIKVIDNOSTI

6.2.1 POJAM RIZIKA LIKVIDNOSTI

Pod rizikom likvidnosti podrazumijeva se rizik da Banka ne će biti sposobna financirati povećanje rasta aktive i podmiriti obveze po njihovom dospijeću. Osigurati likvidnost Banke jedna je od najvažnijih zadaća u upravljanju Bankom, tako da je upravljanje ovim rizikom od iznimne važnosti. No, prilikom upravljanja rizikom likvidnosti treba imati na umu i aspekt zahtjeva dioničara na profitabilnost poslovanja Banke.

Smjernice za upravljanje rizikom likvidnosti određene su Politikom o upravljanju rizikom likvidnosti.

Politika propisuje identifikaciju, analizu i mjerenje, limitiranje, te izvještavanje o riziku likvidnosti.

6.2.2 PROCES UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI

Za upravljanje rizikom likvidnosti odgovoran je jedan član uprave, OJ Kontroling rizika te ALCO odbor.

Banka vodi politiku diverzifikacije izvora i plasmana s obzirom na vrstu i ročnost, pritom uzimajući u obzir rizik likvidnosti. Uz depozite komitenata koji su najznačajniji izvor sredstava, Banka se također oslanja na kreditne linije matične Banke.

Uz kreditnu izloženost prate se i potencijalne obveze po neiskorištenim okvirnim kreditima te prekoračenja po tekućim i žiro računima. Maksimalan utjecaj na likvidnost neiskorištenih kredita te ostalih izvanbilančnih obveza se predviđa i uključuje u plan likvidnosti.

Organizacija upravljanja rizika likvidnosti prema HNB zahtjevima

Prema HNB Odluci o upravljanju likvidnosnim rizikom Banka

- a) dnevno izračunava i mjesečno izvještava o minimalnom koeficijentu likvidnosti kao omjeru očekivanih priljeva i očekivanih odljeva u roku od:
 - 7 dana (u kunama i u devizama)
 - mjesec dana (u kunama i u devizama).
- b) mjesečno izvještava o trenutno utrživoj imovini
- c) mjesečno izvještava o koncentraciji izvora

Organizacija upravljanja rizika likvidnosti u redovnom poslovanju

Upravljanje rizikom likvidnosti u redovnom poslovanju zasniava se na sljedećim elementima: Kunska i devizna rezerva likvidnosti

Ostvarena razina dnevne kunske/devizne rezerve likvidnosti izračunava se kao razlika likvidnih kunskih/deviznih potraživanja i obveza, korigirana za iznos preostalog potrebnog održavanja kunske obvezne pričuve za tekući period u odnosu na trenutno stanje kunske/devizne obvezne pričuve. Ročna usklađenost aktive i pasive

Ročna usklađenost aktive i pasive prati se na temelju ročne strukture bilance Banke u kojoj se za svaku stavku aktive i pasive određuje datum dospijeća.

Plan novčanih tokova

OJ Riznica svakodnevno izrađuje plan kunskog i deviznog novčanog toka za naredna dva mjeseca. Kontrolu i analizu plana novčanog toka provodi dnevno Kontroling rizika. O rezultatima analize po potrebi se izvješćuje članove ALCO odbora.

Stabilnost i koncentracija izvora financiranja

Koncentracija i nestabilnost izvora financiranja povećavaju rizik likvidnosti, te ih zbog toga Banka posebno analizira i prati. OJ Kontroling rizika izrađuje slijedeće izvještaje za ALCO sastanke: struktura pasive
stabilnost kretanja pojedine vrste izvora financiranja
koncentraciji depozita pravnih i fizičkih osoba.

Utrživost i naplativost aktive

Rizik nemogućnosti prodaje financijskih instrumenata u primjerenom roku i po prihvatljivoj cijeni se može smanjiti kontinuiranim praćenjem mogućnosti naplativosti pozicija u aktivima, te odgovarajućim akcijama u strukturiranju tog dijela aktive Banke.

Likvidnost Banke također ovisi i o kreditnom riziku Banke koji se očituje kroz nemogućnost zatvaranja bančnih potraživanja prema klijentima u predviđenim rokovima. Banka kroz adekvatno upravljanje kreditnim rizikom smanjuje utjecaj ovog rizika na rizik likvidnosti. Informacije o budućim novčanim tokovima rezerviranih plasmana moraju se od strane OJ Riznica uključiti u projekcije novčanih tijekova za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

Analiza vanbilance

Analiza strukture vanbilance se sastoji od praćenja neiskorištenih okvira odobrenih kredita, dozvoljenih prekoračenja po tekućim/žiro računima i garancija u svim glavnim valutama.

6.2.3 ORGANIZACIJA UPRAVLJANJA RIZIKOM LIKVIDNOSTI u IZVANDREDNIM SITUACIJAMA

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci se provodi na operativnoj razini, kako je opisano u prethodnom poglavlju.

Izvanredna situacija u smislu likvidnosti je takva situacija kod koje Banka nije u stanju, ili samo uz velike napore, podmirivati svoje tekuće obveze ili financirati svoju aktivu.

U cilju pravovremenog očuvanja likvidnosti u izvanrednim situacijama Banka analizira rezultate „što ako/stres“ testove, te periodički ažurira planove donesene na temelju „što ako/stres“ testova uslijed promjena pretpostavki na kojima se temelje scenariji.

„Što ako/stres“ testovi

Ovi testovi se izrađuju za izvanredne situacije koje Banka prepoznaje kao najkritičnije za održavanje likvidnosti. Stoga je OJ Riznica izradila testove za slijedeće scenarije:

- odljev značajnijih depozitnih sredstava na temelju rezultata analize koncentracije izvora
- kriza matične Banke
- promjena stabilnosti, likvidnosti hrvatskog novčarskog i deviznog sustava (pogotovo nemogućnost povoljne kupoprodaje deviznih i kunskih sredstava)
- zakonske promjene koje utječu na likvidnost Banke.

Postupanje u kriznim situacijama

U slučaju nastanka izvanredne krizne situacije OJ Riznica saziva ALCO koji razmatra potrebne akcije na temelju planiranih akcija iz „što ako/stres“ testova te se obavještavaju sve OJ o potrebnim koracima.

6.2.4 LIMITI

Razina rizika koju Banka tolerira definira se zakonskim i interno propisanim limitima.

Zakonske obveze:

- obvezna pričuva
- odnos devizne aktive i pasive (minimalno potrebna devizna potraživanja)
- minimalni koeficijent likvidnosti

Interni limiti u redovnom poslovanju:

- potrebne dnevne kunske/devizne rezerve likvidnosti nužnih za pravovremeno financiranje neplaniranih odljeva i za upravljanje planiranim novčanim tokom
- minimalne dnevne kunske/devizne rezerve likvidnosti nužnih za pravovremeno financiranje odljeva i za upravljanje planiranim novčanim tokom
- limit na omjer visokolikvidne u odnosu na ukupnu imovinu
- limiti ročne neusklađenosti do 3 mjeseca i do 1 godine.

6.2.5 PROCES PRAĆENJA I IZVJEŠTAVANJA

OJ Kontroling rizika provodi kontrolu usklađenosti s limitima propisanim u Politici upravljanja likvidnosnim rizikom i to za limite kunske i devizne minimalne i potrebne rezerve likvidnosti, te za limit minimalnog koeficijent likvidnosti na dnevnoj bazi te limite ročne neusklađenosti na mjesečnoj bazi te o tome izvješćuje članove ALCO odbora na redovnim sjednicama.

U slučaju odstupanja od propisanih limita OJ Kontroling rizika obavještava članove ALCO Odbora s detaljnim pojašnjenjem o razlogu zbog kojeg je došlo do prekoračenja. U najkraćem roku OJ Riznica treba predložiti mjere za usklađenje s propisanim limitima članovima ALCO odbora koji donose odluku o predloženim mjerama.

OJ Kontroling rizika mjesečno izvještava članove ALCO-a:

- stanjima kunske i devizne minimalne i potrebne rezerve likvidnosti
- visini koeficijentata likvidnosti
- koncentraciji financijskih i pravnih deponenata, te deponenata fizičkih osoba.

OJ Riznica osigurava dnevnu usklađenost s limitima propisanim u ovoj Odluci i provodi testiranja otpornosti na stres, te izvještava o rezultatima testiranja.

6.3 KAMATNI RIZIK

6.3.1 POJAM KAMATNOG RIZIKA

Kamatni rizik predstavlja izloženost Banke promjenama kamatnih stopa. Rizik promjene kamatnih stopa utječe na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale prihode i rashode osjetljive na promjenu kamatnih stopa.

Kamatni rizik može se podijeliti u sljedeće kategorije prema vrsti uzroka:

- rizik ročne neusklađenosti,
- rizik krivulje prinosa,
- rizik osnovice,
- rizik opcije.

Rizik ročne neusklađenosti

Rizik ročne neusklađenosti proizlazi iz vremenski neusklađenog dospijeća instrumenata s fiksnom kamatnom stopom i trenutka sljedeće promjene kamatne stope (za instrumente s promjenjivom kamatnom stopom) za pozicije u aktivi, pasivi i u vanbilanci. Promjene u kamatnoj stopi rezultiraju promjenom sadašnje vrijednosti i budućim novčanim tijekovima Banke.

Rizik krivulje prinosa

Rizik krivulje prinosa (yield curve risk) jest rizik kojem je kreditna institucija izložena zbog promjene oblika i nagiba krivulje prinosa.

Rizik osnovice

Rizik osnovice je rezultat nesavršenog odnosa između kamatnih prihoda i kamatnih rashoda u odnosu na različite financijske instrumente koji inače imaju iste karakteristike (npr. isti datum na koji se određuje kamatna stopa).

Rizik opcije (eksplicitni/implicitni)

Opcija predstavlja pravo, ali ne i obvezu da imatelj opcije kupi ili proda ili na neki drugi način utječe na novčani tijek nekog financijskog ugovora. Opcije se mogu koristiti samostalno (odvojeno) ili mogu biti ugrađene u druge financijske instrumente.

Implicitni rizik vezan uz opcije odnosi se na rizik koji proizlazi iz opcija ugrađenih u potraživanja, jamstva/garancije i vanbilančne pozicije. Primjer implicitnih opcija su depoziti s mogućnošću prijevremenog povlačenja (non-maturity deposits).

EksPLICITNI rizik vezan uz opcije odnosi se na rizik koji proizlazi iz tzv. stand-alone kamatonosnih opcija. Primjer eksplicitnih opcija su opcije na kamatni future, opcija na kupnju/prodaju obveznice i sl.

6.3.2 UPRAVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM

Upravljanje kamatnim rizikom definirano je Politikom upravljanja kamatnim rizikom. Izloženost kamatnom riziku prati OJ Kontroling rizika te o tome izvještava na sjednicama ALCO-a.

Upravljanje kamatnim rizikom temelji se na sljedećim načelima:

- postizanje ravnoteže u refinanciranju aktive po pitanju rokova, valuta i vrsta kamatnih stopa s ciljem minimiziranja rizika promjene kamatnih stopa i utjecaja pada kamatnih stopa na tržištu na poslovni rezultat;
- utvrđivanje limita izloženosti kamatnom riziku analizom kamatno osjetljive aktive i pasive;
- ugovaranje promjenjivih kamatnih stopa kako je utvrđeno Tarifom Banke. Drugačije odluke u odnosu na Tarifu može donijeti samo Uprava i osobe/tijela koje ona za to ovlasti;
- utvrđivanje komponenti referentnih analiza dijelova aktive i pasive koji su osjetljivi na promjenu kamatnih stopa obzirom na rok dospijeca i iznos;
- praćenje pokazatelja profitabilnosti poslovanja.

6.3.3 MJERENJE I ANALIZA KAMATNOG RIZIKA

Metoda standardnog kamatnog šoka – ekonomska vrijednost Banke

Za pojednostavljeni izračun ekonomske vrijednosti Banke primjenjuje se metoda standardnog kamatnog šoka koji predstavlja paralelni pomak (pozitivan i negativan) kamatnih stopa na referentnoj krivulji prinosa za 200 baznih bodova za svaku važniju valutu pojedinačno, odnosno za ostale valute ukupno.

U svrhu izračuna ekonomske vrijednosti izrađuje se izvještaj kamatnog rizika kojim se obuhvaćaju sve kamatno osjetljive pozicije Banke, uključujući i pozicije u knjizi banke i knjizi trgovanja, koje se raspoređuju prema datumu promjene kamatne stope.

U svrhu raspoređivanja prema datumu promjene kamatne stope, kamatno osjetljive stavke dijele se na:

- Stavke s fiksnom kamatnom stopom: raspoređuju se prema preostalom roku do dospijeca.
- Stavke s promjenjivom kamatnom stopom čija je promjena vezana uz referentnu kamatnu stopu: raspoređuju se prema roku do sljedeće promjene kamatne stope.
- Ostale stavke kod kojih nije poznat datum promjene kamatne stope. Za ove stavke, članovi ALCO odbora, na prijedlog Kontrolinga rizika, donose odluku o procijenjenom vremenu do sljedeće promjene kamatne stope. Odluka se revidira najmanje jednom godišnje. Procjena se provodi prema povijesnim podacima i specifičnostima hrvatskog tržišta za vrste imovine i obveza i sastavni je dio Politike upravljanja kamatnim rizikom.

Na kamatno osjetljive stavke raspoređene prema datumu promjene kamatne stope za svaku važniju valutu pojedinačno te ostale valute ukupno primjenjuju se ponderi koji su također sastavni dio Politike upravljanja kamatnim rizikom.

Za kamatno osjetljive stavke raspoređene prema datumu promjene kamatne stope za svaku važniju valutu pojedinačno te ostale valute ukupno izračunava se promjena ekonomske vrijednosti.

Promjene ekonomske vrijednosti za svaku važniju valutu pojedinačno te ostale valute ukupno zbrajaju se u apsolutnom iznosu. Dobiveni iznos je promjena ekonomske vrijednosti Banke nastala kao rezultat procijenjene promjene kamatne stope primjenom standardnog kamatnog šoka.

Metoda standardnog kamatnog šoka – utjecaj na kamatni prihod

Pored izračuna promjene ekonomske vrijednosti Banke kao posljedice standardnog kamatnog šoka, računa se i njegov utjecaj na kamatni prihod i kamatni rashod u razdoblju od jedne godine.

Testiranje otpornosti na stres

Pri testiranju otpornosti na stres uzimaju se u obzir svi značajni izvori kamatnog rizika.

U testiranju otpornosti na stres obuhvaćene su simulacije dobiti u različitim scenarijima, uključujući i kvantifikaciju najvećeg gubitka u ekstremnim tržišnim uvjetima.

Rezultati dobiveni u ovoj točki primjenjuju se pri donošenju odluka i revidiranju politika, internih akata i limita koji se odnose na kamatni rizik.

Razradu scenarija koji se testiraju dolje opisanim metodama izrađuje odjel Riznice, dok se izračun njihovog utjecaja na poslovanje Banke izrađuje u odjelu Kontrolinga rizika.

6.3.4 LIMITI

Omjer promjene ekonomske vrijednosti izračunate metodom standardnog kamatnog šoka i jamstvenog kapitala Banke limitira se prema Zakonu o kreditnim institucijama na iznos 20%. Prema zahtjevima matične Banke i ovaj limit postavljen je na 15%.

Kontrolu usklađenosti s propisanim limitom provodi Kontroling rizika i o tome mjesečno obavještava članove ALCO-a. Tijekom 2010. godine nije bilo prekoračenja limita.

6.3.5 KVANTITATIVNE INFORMACIJE VEZANE UZ KAMATNI RIZIK U KNJIZI BANKE

Tablica 17. prikazuje procjenu promjene ekonomske vrijednosti knjige banke metodom standardnog kamatnog šoka za 31.12.2010:

Tablica 17. Kamatni rizik u knjizi banke na 31.12.2010

Promjene ekonomske vrijednosti/dobiti po valutama	Kamatni rizik u knjizi banke	
	Standardni kamatni šok (+/- 200 baznih bodova)	
	Smanjenje ekonomske vrijednosti/dobiti kreditne institucije	Povećanje ekonomske vrijednosti/dobiti kreditne institucije
	u milijunima kn	u milijunima kn
EUR	15,89	-15,89
CHF	-12,04	12,04
HRK	0,97	-0,97
Ostale valute (ukupno)	2,04	-2,04
UKUPNO	-6,85	6,85

7 OPERATIVNI RIZICI

Operativni rizici se odnose na opasnost od gubitaka koji su rezultat nedostatnih ili nekvalitetnih procesa, sustava, ljudskog djelovanja, kao i eksternih događaja, rizika gubitka pozitivne reputacije zbog nastanka prekida u poslovanju ili pravne nesigurnosti. Operativni rizici imaju veliki utjecaj na poslovnu reputaciju Banke. Za mjerenje ove vrste rizika koriste se kako kvantitativne, tako i kvalitativne metode bazirane na analizi rizika i analizi događaja nastalih od operativnog rizika u kombinaciji sa sustavom za rano upozoravanje. Održivi pozitivni poslovni rezultati Banke se osiguravaju u okviru upravljanja kontinuitetom poslovanja u hitnim situacijama i krizama.

Banka je, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija, ispunila sve kvalifikacijske uvjete za korištenje standardiziranog pristupa za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik:

- Banka koristi metodologiju HNB-a za izračun inicijalnog kapitalnog zahtjeva,
- sustav upravljanja operativnim rizicima je dokumentiran (doneseni su interni akti o upravljanu operativnim rizikom u Banci),
- najmanje jednom godišnje radi se identifikacija i procjena izloženosti operativnim riziku pri čemu se koriste podaci o prikupljenim događajima nastalim u Banci,
- Interna revizija redovito vrši provjeru i procjenu adekvatnosti sustava upravljanja operativnim rizikom,
- rezultati analize operativnih rizika integrirani su u proces upravljanja rizicima i donošenja strateških odluka
- Banka ima uspostavljen sustav izvješćivanja o operativnom riziku.

U smislu rizika eksternalizacije strategija Banke usmjerena je na eksternalizaciju aplikativne

podrške poslovanja Banke, te odluke o eksternalizaciji ovise o mogućnostima kontinuiranog nadzora eksternalizirane aktivnosti.

Strategija Banke za smanjenje gubitaka od ljudskih grešaka sastoji se od kontinuirane edukacije i podizanja svijesti djelatnika te, ovisno o cost-benefit analizi, povećanja automatizacije pojedinih poslovnih procesa (smanjenje ručnog rada).

Banka je svjesna postojećeg pravnog rizika, tj. pravne nesigurnosti koja se ne može kompenzirati ni kvantitativnim mjerama u ugovorima o kreditu, a odnosi se prvenstveno na reforme u pravnom sustavu zemlje, trajanje sporova i nepostojanje dugogodišnje sudske prakse najviših sudskih tijela u zemlji. Stoga je u pojedinim slučajevima potrebno pažljivo odvagnuti između poslovnog interesa i potencijalnih pravnih rizika koji se vezuju uz taj konkretni posao.

Detaljan način upravljanja operativnim rizikom Banke definiran je u Politici upravljanja operativnim rizikom, Politici i standardima sigurnosti i ostalim internim aktima Banke.

Kapitalni zahtjev za operativni rizik naveden je u tablici u poglavlju 10.2.

8 UPRAVLJANJE VLASNIČKIM ULAGANJIMA U KNJIZI BANKE

Vlasnička ulaganja u knjizi banke odnose se na sva ulaganja s namjerom duljeg držanja u portfelju Banke.

U ukupnoj strukturi prema djelatnostima, ukupan iznos ulaganja odnosi se na ulaganja u nebankovne financijske institucije.

S obzirom da predmetni udjeli ne kotiraju na burzi, vrednuju se primjenom metode troška stjecanja, pri čemu se kontinuirano provodi testiranje za potrebe umanjena sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Tablica 18. Iznosi izloženosti po vlasničkim ulaganjima u knjizi banke

Skupine vlasničkih ulaganja u knjizi banke	Usporedba		
	Bilančni iznos	Fer vrijednost	Tržišna cijena
	u milijunima kn	u milijunima kn	u milijunima kn
Vlasnička ulaganja u kreditne institucije	-	-	-
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	-	-	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-
Vlasnička ulaganja u financijske institucije	-	-	-
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	21,53	21,53	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva	-	-	-
koja ne kotiraju na burzi, u dostatno diversificiranim portfeljima	-	-	-
koja kotiraju na burzi	-	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-	-

9 OSTALI RIZICI

Pod kategorijom Ostalih rizika Banka podrazumijeva strateški rizik, rizik reputacije, rizik vlastitog kapitala, upravljački rizik (*business risk*), razrijeđivački rizik, investicijski rizik i drugi. Prema metodi procjene adekvatnosti internog kapitala ovi rizici nisu značajni, no Banka i za njih osigurava određeno pokriće u obliku *capital buffer*-a (kapitalne pričuve). Za upravljanje ostalim rizicima se prije svega implementiraju adekvatne organizacijske mjere.

10 JAMSTVENI KAPITAL I KAPITALNI ZAHTJEVI

10.1 JAMSTVENI KAPITAL

Jamstveni kapital prije umanjenja za odbitne stavke u cijelosti čini osnovni kapital Banke .

U strukturi osnovnog kapitala najveći dio čine uplaćene redovne i povlaštene dionice (93,83 %), dok preostali iznos čine rezerve i zadržana dobit . Stavke koje umanjuju osnovni kapital su nematerijalna imovina i nerealizirani gubici s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju.

Odbitne stavke od jamstvenog kapitala odnose se na izravna ulaganja Banke u druge kreditne i financijske institucije u postotku višem od 10% kapitala tih institucija.

U nastavku je stanje jamstvenog kapitala sa stanjem na 31.12.2010.

Tablica 19. Struktura jamstvenoga kapitala sa stanjem na 31.12.2010.

Jamstveni kapital	Iznos
	(u milijunima kn)
(a) Stavke koje se uključuju u osnovni kapital	
Upłaćeni kapital ostvaren izdavanjem redovnih i povlašćenih dionica, osim kumulativnih povlašćenih dionica	1.530,67
Rezerve i zadržana dobit	32,14
Rezerve za opće bankovne rizike	68,45
Ukupno stavke koje se uključuju u osnovni kapital	1.631,26
(b) Stavke koje umanjuju osnovni kapital	
Gubici proteklih godina	0,00
Gubitak tekuće godine	0,00
Stečene vlastite dionice	0,00
Nematerijalna imovina	3,26
Neotplaćeni iznos kredita koji je kreditna institucija odobrila za kupnju dionica kreditne institucije osim za kumulativne povlašćene dionice	0,00
Ostale stavke	0,34
Ukupno stavke koje umanjuju osnovni kapital	3,60
(c) Ukupno osnovni kapital (a – b)	1.627,66
(d) Ukupno dopunski kapital I	0,00
(e) Ukupno jamstveni kapital prije umanjenja za odbitne stavke (c + d)	1.627,66
(f) Ukupno odbitne stavke od jamstvenoga kapitala	16,16
u tome: negativni iznos razlike između ispravaka vrijednosti i rezervacija te očekivanoga gubitka i iznos očekivanoga gubitka po vlasničkim ulaganjima iz članka 27. stavka 1. točke 6. Odluke o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija ako kreditna institucija izračunava iznos izloženosti ponderiran kreditnim rizikom primjenom IRB pristupa	16,16
(g) JAMSTVENI KAPITAL (e – f)	1.611,50
(h) Ukupno dopunski kapital II	0,00

10.2 KAPITALNI ZAHTJEVI

Visinu kapitalnih zahtjeva Banka izračunava prema odredbama Odluke o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija. U nastavku su prikazani kapitalni zahtjevi po pojedinim rizicima na 31.12.2010., te korišteni način izračuna.

Kapitalni zahtjevi za Volksbank d.d. za kreditni rizik računaju se primjenom standardiziranog pristupa.

Tablica 20. Kapitalni zahtjevi za kreditni rizik sa stanjem na 31.12.2010.

Vrsta kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik (prema kategorijama izloženosti)	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Izloženosti prema središnjim državama ili središnjim bankama	4,50
Izloženosti prema lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi	0,00
Izloženosti prema javnim državnim tijelima	2,40
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
Izloženosti prema institucijama	36,19
Izloženosti prema trgovačkim društvima	190,28
Izloženosti prema stanovništvu	274,13
Izloženosti osigurane nekretninama	-
Dospjela nenaplaćena potraživanja	94,92
Visokorizična potraživanja	-
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-
Sekuritizacijske pozicije	-
Izloženosti u obliku udjela u investicijske fondove	-
Ostale izloženosti	3,89
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenom standardiziranog pristupa (12% iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom)	606,33

Kapitalni zahtjevi za Volksbank d.d. za rizik namire računaju se standardiziranom metodom. Na 31.12.2010 Banka nije imala kapitalnih zahtjeva za prekoračenje dopuštenih izloženosti.

Tablica 21. Kapitalni zahtjevi za rizik druge ugovorne strane i za prekoračenje dopuštenih izloženosti sa stanjem na 31.12.2010.

Vrsta kapitalnog zahtjeva	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za rizik druge ugovorne strane	1,24
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za prekoračenje dopuštenih izloženosti	-

Kapitalni zahtjevi za Volksbank d.d. za tržišne rizike, odnosno kapitalni zahtjevi za pozicijske rizike dužničkih instrumenata računaju se pristupom po dospijeću.

Tablica 22. Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike sa stanjem na 31.12.2010.

Vrsta kapitalnog zahtjeva	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Pozicijski rizik	1,28
dužničkih instrumenata	1,28
specifični	-
opći	1,28
vlasničkih instrumenata	-
specifični	-
opći	-
Rizik namire	-
Valutni rizik	-
Robni rizik	-
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike	1,28

Kapitalni zahtjevi za Volksbank d.d. za operativni rizik računa se po standardiziranom pristupu.

Tablica 23. Kapitalni zahtjev za operativni rizik sa stanjem na 31.12.2010:

Vrsta kapitalnog zahtjeva	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunat primjenom:	
jednostavnog pristupa	-
standardiziranog pristupa	64,74
naprednog pristupa	-
Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva za operativni rizik	64,74

Tablica 24. Sažetak kapitalnih zahtjeva za sve rizike sa stanjem na 31.12.2010:

Vrsta kapitalnog zahtjeva	Kapitalni zahtjev (u milijunima kn)
Kreditni rizik	606,33
Rizik druge ugovorne strane	1,24
Pozicijski rizik	1,28
Operativni rizik	64,74
Ukupno kapitalni zahtjevi	673,58

10.3 ADEKVATNOST JAMSTVENOG KAPITALA

Termin adekvatnosti kapitala označava raspolaganje primjerenom količinom kapitala za pokriće rizika u odnosu na ukupne rizike Banke koji su utvrđeni kroz analizu profila rizičnosti. Održavanjem propisane adekvatnosti kapitala se osigurava da Banka svoje rizike u poslovanju u svakom trenutku ograničava na primjerenu razinu. Odgovarajući omjer između iznosa kapitala za pokriće rizika i samih rizika osigurava optimalno poslovanje Banke.

Proces planiranja potrebe za kapitalom predstavlja značajan sastavni dio procesa utvrđivanja Strategija upravljanja rizicima i Poslovne strategije. Plan za kapital jasno definira:

- strateške ciljeve vezane uz kapital i vremenski horizont za njihovo ostvarenje s obzirom na utjecaj makroekonomskih činitelja i promjene smjera ekonomskog ciklusa na strateške planove,
- postupke planiranja kapitala i odgovornosti za taj postupak,
- način na koji će Banka udovoljavati kapitalnim zahtjevima u budućnosti,
- relevantna ograničenja vezana za kapital (npr. učinak izmjene propisa ili donošenja novih propisa),
- opći plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima (npr. način pribavljanja dodatnoga kapitala, ograničavanje poslovne aktivnosti ili primjena tehnika smanjenja rizika).

U okviru tog procesa uzimaju se u obzir aktualne potrebe za kapitalom u Banci, projicirane potrošnje kapitala, ciljani budući nivoi kapitala temeljeni na predviđenoj sklonosti rizicima, te potencijalni eksterni i interni izvori kapitala.

Utvrđivanje potrebe za kapitalom se s jedne strane vrši po načelu 'bottom-up' (polazeći od potreba pojedinih poslovnih segmenata), a s druge strane po načelu 'top-down' (tj. spremnosti na ulaženje u rizik i upravljačke namjere Uprave).

Sve značajne informacije vezane uz adekvatnost kapitala prezentiraju na Odboru za upravljanje rizicima, te se na njemu odlučuje o daljnjim koracima.

Prema:

- čl. 109., 110. te glavi V Zakona o kreditnim institucijama
- Odluci o adekvatnosti jamstvenog kapitala kreditnih institucija
- Odluci o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija

u banci je uspostavljen sustav za mjerenja, praćenja i izvješćivanja o adekvatnosti jamstvenog kapitala.

11 SAŽETAK POSTUPKA PROCJENJIVANJA ADEKVATNOSTI INTERNOG KAPITALA

Banka je implementirala proces za određivanje i osiguranje odgovarajućeg nivoa internog kapitala (u nastavku Proces), uzimajući u obzir profil rizičnosti, sustav upravljanja rizicima i tehnike kojima se koristi za smanjenje rizika. Proces je detaljnije definiran u zasebnom internom aktu Politika utvrđivanja internog kapitala.

Proces obuhvaća redovitu procjenu kapaciteta Banke za podnošenje rizika. Procjena kapaciteta za podnošenje rizika provodi se izračunom ukupne izloženosti rizicima Banke te njenom usporedbom s raspoloživim internim kapitalom kako bi se odredio nivo iskorištenosti raspoloživog internog kapitala.

Raspoloživi interni kapital služi za pokrivanje svih rizika. S obzirom da za sve vrste rizika nisu raspoložive adekvatne metode kvantificiranja, dio raspoloživog internog kapitala ostavlja se kao kapitalna pričuva („capital buffer“) za pokrivanje takvih kvantitativno nemjerljivih rizika. Visina pričuve određuje se u okviru utvrđivanja sklonosti Banke za preuzimanje rizika.

Proces je usklađen s regulativom propisanom u HNB-ovoj Odluci o postupku procjenjivanja adekvatnosti internoga kapitala kreditne institucije.

Banka u okviru svoje poslovne strategije i budžetiranja pokriva strategiju planiranja internoga kapitala koja osigurava održavanje takve razine kapitala koja može podržati činitelje poput očekivanog rasta plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korištenja, politiku dividenda kao i svaku promjenu minimalnog iznosa jamstvenoga kapitala iz članka 131. Zakona o kreditnim institucijama.

Proces se provodi tako da se:

- kontinuirano prati poslovanja Banke i promjene uslijed kojih bi bilo potrebno raditi određene izmjene strategija i/ili razinu internog kapitala
- kvartalno, a po potrebi i češće izračunava
 - iznos ukupnog potrebnog internog kapitala
 - ciljane razine raspoloživog internog kapitala na kraju tekuće poslovne godine usklađenu s poslovnim planom.

U slučaju pogoršanja adekvatnosti internog kapitala, Banka u poslovnom planu utvrđuje korektivne mjere koje će se poduzeti.

Ukoliko dođe do značajne promjene u profilu rizičnosti Banke, Proces se provodi i češće od jednom godišnje.

Za određene vrste rizika primjenjuje se i kvantitativna metoda procjene rizika, s time da se za neke od kvantitativno mjerenih rizika izračunavaju kapitalni zahtjevi.

Rizicima kojima se ne provodi mjerenje kapitalnih zahtjeva, upravlja se tehnikama smanjenja rizika i kontrole. Za takve rizike izdvaja se kapitalna pričuva, odnosno „capital buffer“.

Metode i pristupi mjerenja, odnosno procjene rizika te eventualne korekcije koje se provode,

ukoliko se utvrdi da primijenjene metode adekvatno ne iskazuju izloženost pojedinim vrstama rizika, dokumentiraju se i obrazlažu u aktima iz područja upravljanja rizicima te u samim izvještajima o profilu rizičnosti i adekvatnosti internog kapitala Banke.

Analizom rizika za potrebe procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala Banka je definirala sljedeće rizike koje procjenjuje kao značajne:

1. Kreditni rizik,
2. Valutno inducirani kreditni rizik,
3. Koncentracijski rizik,
4. Operativni rizik,
5. Valutni rizik,
6. Kamatni rizik u knjizi banke,
7. Rizik likvidnosti i
8. Rizik eksternalizacije.

Rezultati analize profila rizičnosti Banke pokazuju da je ista izložena prema 8 značajnijih rizika (gore nabrojani). Tri najveća rizika za Banku sa najvećim internim kapitalnim zahtjevom su kreditni rizik, operativni rizik i rizik eksternalizacije.

S obzirom na adekvatan sustav upravljanja rizicima, te da strategijom Banke nije predviđena promjena trenutnog poslovnog modela Banka smatra da su ukupni interni kapitalni zahtjevi zadovoljavajući.

Adekvatnost kapitala, izračunata prema propisima Hrvatske narodne banke (HNB), na 31. prosinca 2010. godine također je blago porasla u odnosu na prethodnu godinu te je iznosila 28,71%, što ukazuje na visoku sigurnost i stabilnost Banke.

S obzirom na visoku stopu adekvatnost kapitala u sljedećem razdoblju nije predviđena dokapitalizacija.

Osim toga kretanja budžetiranih vrijednosti aktive upućuju na zaključak da će postojeća razina jamstvenog kapitala biti dostatan da pokrije sve rizike koji će iz takvog rasta proizići.